

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Baggrunden for fremsættelse af forslaget er et behov for at få fastsat nogle regler på byggemodningsområdet, da området for tiden alene reguleres efter en aftale fra 1998. Forslaget imødekommer dermed et ønske fra kommunerne om at få en decideret lovgivning for området.

Ved forhandlinger om bloktilskud i forbindelse med finansloven for 1997 blev der mellem Kommunernes Landsforening (KANUKOKA) og det daværende hjemmestyre indgået ”Aftale om ny opgave- og byrdefordeling for Byggemodning pr. 1. januar 1998” (byggemodningsaftalen). Forslaget til denne Inatsisartutlov underbygger dermed indholdet i byggemodningsaftalen, som opretholdes.

Det følger blandt andet af byggemodningsaftalen, at der ved lovgivning skal fastlægges myndighedsroller for offentlige kloakledninger og offentlige veje, der skal skabes hjemmel for fastsættelse af forskrifter og anvisninger på området, og endelig skal der skabes hjemmel for kommunerne til at opkræve bidrag til den byggemodning kommunerne iværksætter.

I aftalen er anført, at det ikke er hensigten, at regelsætningen på kloak- og vejområdet skal fastsætte byggemodningens omfang. Det betyder, at kommunerne fortsat via kommunalfullmagten har ret til at byggemodne, men ikke nogen regelfastsat pligt til at byggemodne. Kommunal byggemodning vil derfor fortsat være en service rettet mod de borgere, virksomheder og institutioner, der i hvert enkelt tilfælde får gavn af byggemodningen.

For en sådan service har kommunen hidtil været berettiget til at opkræve et gebyr svarende til de faktiske udgifter til byggemodningen. Udgifterne er i praksis blevet fordelt som byggemodningsandele på faktiske og potentielle rettighedshavere til arealer i det af byggemodningen omfattede område. Principper for beregning af byggemodningsandele har været fastsat i kommuneplanens retningslinjer for arealtildeling.

2. Forslagets hovedpunkter

2.1. Myndigheder for offentlige kloakledninger og offentlige veje

Pr. 1. januar 1998 blev det eksisterende offentlige kloakledningsnet og det offentlige vejnet i byerne overdraget til kommunerne sammen med forpligtelsen til reinvestering samt opgaven med den løbende udbygning i forbindelse med byggemodning. Kommunerne har således nu det samlede ansvar for planlægning, anlæg og drift af kloakhovedledninger og veje i både byer og bygder. I konsekvens heraf modtager kommunerne over finansloven en supplerende kompensation for varetagelsen af opgaven, jf. byggemodningsaftalen.

Byggemodningsaftalen medfører ingen ændringer i opgave- og byrdefordelingen vedrørende den offentlige vandforsyning i byerne. Efter den 1. januar 1998 er det således fortsat Selvstyret, der via Nukissiorfiit varetager planlægning, anlæg og drift af vandforsyningen i byerne.

Nukissiorfiit har endvidere koncession på el- og varmforsyning og er ved lovgivning forpligtet til at opretholde en effektiv og tilstrækkelig el- og fjernvarmforsyning til forbrugerne i byer og bygder.

I forbindelse med at Nukissiorfiit pr. 1. januar 1998 overtog ansvaret for el- og vandforsyningen i bygderne aftaltes samtidigt opgave- og byrdefordeling for vejbelysning.

Med hensyn til vejbelysningen i byerne er aftalen, at kommunerne finansierer fundamenter for lysmaster, mens master, armaturer og ledningsnet finansieres af landskassen som en anlægsbevilling hos Nukissiorfiit.

I bygderne er aftalen, at landskassen som en anlægsbevilling til Nukissiorfiit finansierer etablering af den offentlige vejbelysning, herunder belysning på havneanlæg og andre offentlige arealer. Udgifterne til drift og vedligeholdelse af den offentlige vejbelysning, herunder belysning på havneanlæg og andre offentlige arealer påhviler Selvstyret.

I forslaget lovfæstes opgave- og byrdefordelingen for offentlige kloakledninger og offentlige veje. Det er således Selvstyret, der har den overordnede myndighed, mens den lokale myndighed udøves af kommunalbestyrelserne.

2.2 Bidrag til byggemodning

Der blev i august 2007 nedsat en arbejdsgruppe til udarbejdelse af en ny lovgivning om byggemodning mv. Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra KANUKOKA, Departementet for Infrastruktur og Miljø (Landsplanafdelingen, Forsyningskontoret, Bygningsmyndigheden og Juridisk Kontor), Departementet for Finanser og Udenrigsanliggender (Økonomisk Planlægning og Skattestyrelsen), Nukissiorfiit og Nuup Kommunea.

Arbejdsgruppen skønnede, at bidrag i form af faste afgifter for kommunernes byggemodning ikke ville indebære administrative lettelser for kommunerne. Baggrunden for dette er bl.a., at afgifter tilfalder Landskassen og som sådan normalt ikke kan anvendes til et bestemt formål. Det vil kræve en ikke ubetydelig indsats fra kommunens side at dokumentere de med byggemodning direkte forbundne udgifter, når bloktilskuddet til kommunerne skal forhandles. Når afgifterne som udgangspunkt tilfalder landskassen medfører dette i sig selv en vis usikkerhed for kommunerne, idet der vel ikke er nogen garanti for, at midlerne efterfølgende også bruges til at kompensere kommunerne for den udførte byggemodning. Midlerne kunne i princippet lige så godt overflyttes til den sociale sektor eller til uddannelse.

Tænkte man sig eksempelvis, at kommunerne blev kompenseret fuldt ud for udgifterne til byggemodningen, da kunne en sådan ordning meget vel bevirke, at kommunerne ikke nødvendigvis så noget incitament til at vælge den for samfundet billigste løsning: Dér hvor byggemodningen er billig i forhold til det gennemsnitlige udgiftsniveau for byggemodning, må det påregnes at differencen mellem den deraf følgende lavere kostpris og afgiften for byggemodningen forsvinder ud af lokalsamfundet. Dette gør det forholdsvis mindre attraktivt at byggemodne dér, hvor der rent faktisk findes et marked med en konkurrencesituation.

Arbejdsgruppen fandt desuden, at implementering af en landsdækkende byggemodningsafgift ikke er uden problemer, idet der på tidspunktet for arbejdsgruppens virke kun i et fåtal af de tidligere kommuner har været tradition for, at der opkræves byggemodningsgebyrer (Nuuk, Sisimiut, Qaqortoq, Maniitsoq, Ilulissat og Tasiilaq). I de øvrige kommuner har byggemodningen således været offentligt finansieret. Der er mulighed for, at overgang til byggemodningsafgift især i de mindre kommuner, vil sætte byggeriet eller i det mindste byggemodningen i stå.

Arbejdsgruppen konkluderede på denne baggrund, at det administrativt ville være mest hensigtsmæssigt at opretholde gebyrmodellen. I forslaget til Inatsisartutloven bestemmes således, at beregningen af bidrag til byggemodning sker efter ens principper i hele landet.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget skønnes på sigt at kunne lette administrationen af opkrævningen af byggemodningsgebyrer, da der fastsættes et sæt retningslinjer for denne udregning.

Forslaget skønnes ikke at indebære økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, idet der ved forslaget er tale om videreførelse af etablerede administrative principper i den gældende byggemodningsaftale af 1998.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget skønnes at kunne lette gennemsigtigheden for erhvervslivet i forhold til udregningen af bidraget til byggemodningen. Enhver med interesse i et byggemodnet område vil kunne anmode om den konkrete udregning hos kommunen.

Forslaget skønnes ikke at medføre økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet, da grundprincipperne for beregning af bidrag til byggemodning er uændrede i henhold til den gældende byggemodningsaftale af 1998.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget skønnes at kunne lette gennemsigtigheden for borgerne i forhold til udregningen af bidraget til byggemodningen. Enhver med interesse i et byggemodnet område vil kunne anmode om den konkrete udregning hos kommunalbestyrelsen.

Forslaget skønnes ikke at medføre økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne, da grundprincipperne for beregning af bidrag til byggemodning er uændrede i henhold til den gældende byggemodningsaftale af 1998.

6. De miljø- og naturmæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at ville medføre konsekvenser for hverken miljøet eller naturen.

7. Evt. andre væsentlige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have andre væsentlige konsekvenser.

8. Forholdet til Rigsfællesskabet og Selvstyret

Forslaget skønnes ikke at få konsekvenser for Rigsfællesskabet eller Selvstyret.

9. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har været i høring hos: Kalaallit Nunaanni Kommunit Kattuffiat (KANUKOKA), A/S Inissiaatileqatigiiffik INI, Iserit A/S, Grønlands Arbejdsgiverforening (GA), Nunaqavisut Suliffiutillit Kattuffiat (NUSUKA), Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK), Teknikkikkut Siunnersuisartut Peqatigiiffiata (TSP), Asiaq, Grønlands Elmyndighed, Nukisiorfiit, Mittarfeqarfiit, TELE Greenland A/S, Royal Greenland A/S, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia (NSN), Departementet for Finansier (AN), Skattestyrelsen, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug (APNN), Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked (IAN), Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked – Veterinærområdet, Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked – Styrelsen for Råd og Nævn (SAA), Departementet for Sociale Anliggender (IN), Departementet for Sundhed (PN), Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke (KIIN), Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø (NNPAN), Råstofdirektoratet, Greenland Development, Greenland Venture A/S, Landslægeembedet, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afd. for Infrastruktur, Klima og Energi, samt Afd. for Landsplanlægning og Projekter.

På foranledning af Lov- og Justitsafdelingen i Formandens Departement er forslaget endvidere – efter udløbet af den officielle høringsperiode – sendt til høring hos Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

10. Høringssvar

KANUKOKA, Kommune Kujalleq, Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, SIK, Nukisiorfiit, Formandens Departement, Departementet for Finansier, Departementet for Sociale Anliggender, Departementet for Sundhed, Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, Landslægeembedet samt Grønlands Arbejdsgiverforening, Afd. for Infrastruktur, Klima og Energi og Landsplanafdelingen i Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik har afgivet høringssvar.

Høringen gav anledning til følgende:

Generelle bemærkninger:

KANUKOKA:

”KANUKOKA mener at det er positivt at der udarbejdes en lov om byggemodning. Udgangspunktet for lovforslaget er ”Aftale om ny opgave- og byrdefordeling for Byggemodning pr. 1. januar 1998” (herefter ”Aftalen”), hvori den nuværende byrde og myndighedsfordeling er beskrevet. Heri er det fastlagt at kommunerne i forbindelse med byggemodning er ansvarlig for anlæggelse af vej og kloak mens Selvstyrets forsyningsvirksomheder er ansvarlig for el, vand, fjernvarme og teleforsyning. Det kan konstateres, at Selvstyrets vandforsyningsvirksomhed har på grund af manglende bevillinger ikke levet op til sin del af aftalen, og nogle kommuner har derfor selv været nødt til at finansiere vandforsyningsbyggemodninger som senere er blevet overdraget til forsyningsvirksomheden uden kompensation. Samtidig er der opstået stort efterslæb på dette område. KANUKOKA bifalder at lovforslaget fastsætter myndighedsrollerne for offentlige kloakledninger og offentlige veje, og giver kommunerne klar hjemmel til at opkræve bidrag til den byggemodning kommunerne iværksætter. Lovforslaget åbner samtidig for mulighed for at private kan udføre byggemodning. Samtidig fastslås det i kapitel 3 i lovforslaget at kommunerne stadig er ansvarlige for planlægning og udførelse af nye veje og kloakker.

Lovforslaget fastsætter til gengæld ikke at de Selvstyre ejede virksomheder er ansvarlige for planlægning og udførelse af el, vand, fjernvarme og teleforsyning på samme måde. Men lægger til gengæld op til at kommunerne får hjemmel til at udføre anlægsopgaver efter aftale med forsyningsvirksomhederne og efterfølgende opkræve borgerne i form af byggemodningsafgifter. Dette kan medføre forskelsbehandling af borgerne hvis nogle får byggemodnet via forsyningsvirksomhederne mens andre betaler byggemodningsbidrag. Dette medfører derudover uklarhed om hvorvidt lovforslaget ændrer byrde- og opgavefordelingen mellem kommunerne og Selvstyret. KANUKOKA finder det vigtigt at lovforslaget præciseres sådan at ens behandling af borgerne sikres.

Qaasuitsup Kommunia:

”Samspillet mellem forslaget til lov om byggemodning mv., og forslag til miljøbeskyttelses lov er vigtigt, for så vidt angår byggemodning §§ 10 og 12 og miljølov § 19, bør lovene affattes, så der bliver mulighed for,

- At lave en planlægning af udbygning af kloakker ol. i helt eller delvis byggemodnede områder,
- At der kan pålægges tilslutningspligt, uanset bygningens alder
- At der kan pålignes bidrag på alle ejendomme i området, uanset alder,
- At der kan oprette fonde, hvor de indkomne bidrag kan akkumuleres til de skal bruges, og ikke indgå i den kommunale økonomi.

Det medfører primært, at § 14, stk. 2 i lov om byggemodning bør ”kan” udgå, og at miljølovens § 19 omformuleres så der fastsættes regler kommunale kloakfonde.”

Qeqqata Kommunia:

”Endelig skal vi gøre opmærksom på, at Strukturreformkommissionen i sin betænkning har anbefalet, at ansvaret for el-, vand- og fjernvarmeforsyning overdrages til kommunerne, og at Qeqqata Kommunia forventer, at Inatsisartut stadig arbejder efter dette mål. Det synes ikke at fremgå af intensionerne med dette lovforslag.”

Kommuneqarfik Sermersooq:

”Kommuneqarfik Sermersooq anser det for meget positivt, at der fastsættes regler på byggemodningsområdet, så der fastlægges myndighedsroller for offentlige kloakledninger og offentlige veje, og så der skabes en klarere hjemmel for kommunerne til at opkræve bidrag til den byggemodning, der gennemføres af kommunerne. Kommunen anser det også for positivt, at der skabes en klarere hjemmel for gennemførelse af privatiseret byggemodning. I bemærkningerne til forslaget henvises der til ”Aftale om ny opgave- og byrdefordeling for Byggemodning pr. 1. januar 1998”; men det fremgår ikke klart af lovforslaget og de tilhørende bemærkninger, om der forudsættes ændringer af den opgave- og byrdefordeling, der er fastlagt i byggemodningsaftalen. I forbindelse med indgåelse af byggemodningsaftalen overtog kommunerne ansvaret for planlægning og anlæg af overordnede veje; men det blev samtidigt fastslået, at ekstraordinært store byggemodningsopgaver i forbindelse med nødvendig inddragelse af nye landområder til byudvikling skulle gennemføres som en hjemmestyreopgave (nu selvstyreopgave) med særskilt optagelse på finansloven. I praksis har Selvstyret ikke levet op til denne del af aftalen. Kommune forventer, at det fremsendte lovforslag ikke ændrer på denne opgave- og byrdefordeling, og at Selvstyret fremover vil leve op til aftalen.

I bemærkningerne til forslaget pkt. 2.1 er det angivet, at byggemodningsaftalen pr. 1. januar 1998 ikke ændrede opgave- og byrdefordelingen vedrørende den offentlige vandforsyning i byerne, ide det både før og efter 1. januar 1998 var Selvstyret, der via Nukissiorfiit varetager

planlægning, anlæg og drift af vandforsyningen i byerne. Dette svarer imidlertid ikke til den virkelige situation, idet Selvstyret ikke har levet op til aftalen. Selvstyret har via Nukissiorfiit delvist varetaget anlæg af vandledninger i forbindelse med overordnet byggemodning; men på grund af manglende finansiering har Selvstyret via Nukissiorfiit ikke varetaget anlæg af vandledninger i forbindelse med intern byggemodning. For ikke at bremse udviklingen i byerne har kommunerne derfor været nødsaget til selv at påtage sig opgaven med anlæg af vandledninger i forbindelse med den interne byggemodning og en del af de nødvendige vandledninger i forbindelse med den overordnede byggemodning. I lovforslaget lægges der op til, at kommunerne eller private kan udføre hele eller dele af de ledningsarbejder, som normalt varetages af den enkelte forsyningsvirksomhed. Lovforslaget skaber således hjemmel for den praksis, der har været i forbindelse med vandledningerne; men hverken i lovforslaget eller i de tilhørende bemærkninger er der taget stilling til, hvordan finansieringen af vandledninger skal fordeles på Selvstyret via Nukissiorfiit, på kommunerne og på de bygherrer, der får arealtildeling i de byggemodnede områder. Kommunen forudsætter, at det fremsendte lovforslag ikke pålægger kommunerne yderligere udgifter til ledningsanlæg, og at finansieringen af ledningsanlæg gennemføres på en sådan måde, at der ikke sker en forskelsbehandling af de enkelte bygherrer.”

SIK:

”Indledningsvis er SIK tilfreds med, at lovforslaget ikke medfører yderligere administrative og økonomiske konsekvenser for offentlige myndigheder. Samtidig bemærker SIK, at lovforslaget betyder større gennemsigtighed for borgerne omkring udregning af byggemodningsgebyret.”

Nukissiorfiit:

”Nukissiorfiit har ikke bemærkninger til sagen.”

Formandens Departement:

”På vegne af Formandens Departement takker Lov- og Justitsafdelingen for muligheden for at afgive høringsvar til fremsendte forslag til Inatsisartutlov om byggemodning, offentlige kloakledninger og offentlige veje. Lov- og Justitsafdelingen har ingen bemærkninger til fremsendte forslag. Forslaget imødeses til lovteknisk behandling i Lov- og Justitsafdelingen forud for fremsættelse i Inatsisartut.”

Departementet for Finanser:

”I lovforslaget tages der udgangspunkt i, at kommunerne administrerer byggemodning af ubebyggede og bebyggede områder, og fastsætter bestemmelser om betaling af bidrag til byggemodning. I §§§ 12, 13 og 14 behandles betaling af bidrag til byggemodning. Kommunerne vil gennem loven få mulighed for at inddrive bidrag, enten ved en fordelingsnøgle, eller ved et standardbidrag som kommunerne selv fastsætter.”

Sundhedsdepartementet:

”Vi skal hermed meddele, at vi ikke har yderligere kommentarer til lovforslaget.”

Afd. for Infrastruktur, Klima og Energi. i Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik:

”Forslaget imødekommer et nødvendigt behov for lovgivning. Klima og Energikontoret har dog et par enkelte bemærkninger.”

Landsplanafdelingen i Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik:

”Generelt er det Landsplanafdelingens forståelse, at lovforslagets på bedste vis formår at fastsætte en længe ventet regulering på byggemodningsområdet. Landsplanafdelingen er særdeles tilfreds med, at lovforslaget i udstrakt grad lægger op til en samtænkning med plan- og areal-lovgivningen.”

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik (departementet) henviser til behandlingen af høringsvarene til de enkelte bestemmelser i det følgende.

Til forslagets §§ 1-2:

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø:

”Det kunne være en fordel, hvis det lovteknisk er muligt at ligge en tilslutningspligt til kloaker ind i forhold til allerede eksisterende ejendomme, i de situationer hvor et område udvikler sig og kommunen vælger at kloakere det.”

Departementet bemærker hertil, at det teknisk set er kommunalbestyrelserne, der i medfør af plan- og areallovgivningen udarbejder kommuneplaner og heri fastsætter bestemmelser om, at nyt byggeri skal tilsluttes offentlig kloak. Det har ikke været hensigten med forslaget at varetage miljømæssige hensyn, som må forudsættes at være omfattet af lovgivningen om beskyttelse af miljøet, jf. bemærkningerne til forslagets § 2. Der henvises til landstingsforordningen om beskyttelse af miljøet, som i henhold til § 7, nr. 5 bemyndiger Naalakkersuisut til at fastsætte regler om bestående og fremtidige bebyggelses tilslutning til kloak. Se desuden høringsvar til forslagets § 18.

Til forslagets § 3

Kommune Kujalleq:

”I bemærkningerne nævnes, at hovedformålet for loven er at give kommunerne mulighed for at opkræve bidrag til den byggemodning af ubebyggede eller bebyggede områder, kommunen gennemfører som en service for såvel borgere og institutioner og erhvervsvirksomheder. Det nævnes ikke i bemærkninger i hvilket omfang, det skal være muligt for kommunerne at overføre udgifter til byggemodning og vedligeholdelse af byggemodning til delvis eller helt egenfinansieret af brugerne. [På den baggrund foreslås, at: *departementets fremhævnings*] § 3 udvides til også at omfatte vedligeholdelse af eksisterende byggemodning.”

Departementet har ikke taget ovenstående til følge. I henhold til byggemodningsaftalen modtager kommunerne bloktilskud til vedligeholdelsen af den del af byggemodningen (hovedkloakledninger og veje), som varetages af kommunerne. Forslaget indebærer ingen ændringer af byrde- og opgavefordelingen i henhold til byggemodningsaftalen.

Til forslagets § 3, stk. 1:

Kommuneqarfik Sermersooq:

”I bestemmelsen anvendes udtrykket kommune- eller områdeplan. Det anbefales, at terminologien ændres, så den tilpasses den gældende lovgivning på området.”

Efter anbefaling fra Landsplanafdelingen i Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik anvendes betegnelsen ”kommuneplan”.

Til forslaget § 3, stk. 2:

Qeqqata Kommunia:

”Der nævnes el-, vand og varme som forsyning, skal telefonledninger ikke også med?”

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 3, stk. 2: ”Bestemmelsen definerer forsyningsvirksomheder for elektricitet, vand og varme, da kun byggemodningsarbejder i relation til de nævnte forsyningsvirksomheder er omfattet af Inatsisartutlovens fælles bestemmelser om byggemodning, jf. §§ 9-11. Dette hænger sammen med, at telekabler alene nedlægges af TELE Greenland A/S, jf. i øvrigt byggemodningsaftalen.

Til forslaget § 4:

SIK:

”Omkring en eventuel rensning af spildevand, vil SIK opfordre departementet at udarbejde klarere regler for forurenende arbejdspladser og virksomheder, hvis spildevand kan være til gene og/eller fare for borgerne, eksempelvis gennem lugt og syn eller være sundhedsskadelig for mennesker og dyr. Dertil skal miljøhensynet vægte tungt ved vurdering af behov for eventuel rensning af spildevand. SIK forholder sig ikke til eventuelle økonomiske konsekvenser af ved etablering af spildevandsrensning, da behovet først skal afdækkes.”

Departementet bemærker, at det ikke har været hensigten med forslaget at varetage egentlige miljømæssige hensyn, som må forudsættes at være omfattet af lovgivningen om beskyttelse af miljøet, jf. bemærkningerne til forslaget § 2.

Til forslaget § 4, stk. 1:

Departementet for Indenrigsaffærender, Natur og Miljø:

”I bemærkningerne til bestemmelsen står: ”Via lukkede kloakledninger lagt under terræn [...]”. Kloakledningerne ligger ikke nødvendigvis under terræn, men kan sagtens ligge på terrænet.”

Departementet har rettet bemærkningerne til § 4, stk. 1, 1. afsnit, 1. punktum således: ”Via lukkede kloakledninger, der fortrinsvist er lagt under terræn i frostfri dybde, men mange steder også lagt på terræn og frostsikret med elvarmekabler, ledes spildevandet urensset til havet.”

Til forslaget § 4, stk. 2:

Departementet for Indenrigsaffærender, Natur og Miljø:

”Man kunne overveje at udvide definitionen og skrive at det ikke gælder regn- og smeltevand eller tagvand og vand fra befæstede arealer. Det bør i det mindste fremgå klart af bemærkningerne til denne paragraf.”

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 4, stk. 2: ”Spildevand efter denne Inatsisartutlov omfatter dermed ikke regnvand, smeltevand og drænvand. Regnvand og smeltevand fra eksempelvis hustage, veje og pladser ledes således ikke til kloak, men direkte på terræn eller i grøfter og derfra videre til havet.”

Til forslaget § 5:

SIK:

”SIK vil opfordre Naalakkersuisut til at forholde sig til mineprojekter uden for den kommunale inddeling, at samme standarder og krav gør sig gældende som i byerne. Dertil må der gælde samme krav eventuel oprydning og/eller fjernelse af kloakledninger og veje i miner, hvor ret-tighedshaveren betaler omkostningerne.”

Departementet har ikke fulgt henstillingen, som ikke er relevant for pågældende forslag. Desuden har det ikke været hensigten med forslaget at regulere forholdene ved minedrift, som må anses for at være omfattet af lovgivningen om efterforskning og udnyttelse af råstoffer.

Qeqqata Kommunia:

”Ud over veje og stier har vi i nogle lokalplaner udlagt ”slædespor”, dvs. vinterveje forbeholdt snescootere og hundeslæder. De administreres også af kommunen som stier, men er ikke omfattet af snerydning og grusning. De bør defineres som et nyt stk. 3.”

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 5, stk. 2: ”Til offentlige stier regnes undertiden også ”vinterveje” i form af skiløjper, slæderuter og særlige korridorer for færdsel med snescooter”.

Til forslaget § 6, stk. 1-4:

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø:

”Overskriften. Myndigheder for kloakledninger og vej. Det bør præciseres, at myndigheden for kloakledninger kun skal varetage anlægstekniske og teknisk og økonomiske hensyn og ikke miljøhensyn. Det samme gør sig gældende i § 6 stk. 1 samt den lokale myndighed i § 6 stk. 2. og stk. 4.”

Departementet har ikke taget det til følge. Af bemærkningerne til forslaget § 2 fremgår, at hensigten med Inatsisartutloven ikke er at varetage egentlige miljømæssige hensyn, som må forudsættes at være omfattet af lovgivningen om beskyttelse af miljøet. Desuden fremgår det af bemærkningerne til forslaget § 7, at der i forskrifter og anvisninger kan fastsættes krav til kloakledningers og vejes linjeføring, dimensionering, materialevalg, sikkerhed, standarder mv., ligesom der kan gives anbefalinger om entreprisbetingelser og andre administrative forhold af teknisk-/ økonomisk art.

Til forslaget § 6, stk. 3:

KANUKOKA:

”Lovforslaget lægger op til at kommunalbestyrelserne ”forvalter den lokale myndighed for veje og stier og har ansvaret for planlægning og udførelse ...”. KANUKOKA vurderer at lovforslaget ændrer byrde og ansvarsfordelingen som er i byggemodningsaftalen fra 1998 og mener at kommunerne skal kompenseres for den ekstra udgift over bloktilskuddet.”

Kommuneqarfik Sermersooq:

”Det angives, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for planlægning og udførelse af nye offentlige veje og stier indenfor kommunens grænser. Det fremgår hverken af lovforslaget eller af bemærkningerne, om denne bestemmelse ændrer opgave- og byrdefordelingen i bygge-

modningsaftalen pr. 1. januar 1998. Hvis dette er tale om en ændring, er der behov for en justering af kommunernes bloktilskud svarende til de udgifter, kommunerne kan forvente fremover.”

Qeqqata Kommunia:

”Lovforslaget skal ses i relation til ’Aftale om ny opgave- og byrdefordeling for Byggemodning pr. 1. januar 1998’ mellem daværende Hjemmestyret og kommunerne. Aftalen fastslår, at kommunerne i forbindelse med byggemodning er ansvarlig for vej og kloak, mens de Selvstyrejede forsyningsvirksomheder er ansvarlige for el, vand, fjernvarme og teleforsyning. Det er uklart, om lovforslaget ændrer på denne opgavefordeling, idet det i kapitel 3 slås fast, at kommunerne er ansvarlige for planlægning og udførelse af nye veje og kloakker, men det slås ikke tilsvarende fast, at forsyningsvirksomhederne er ansvarlige for el, vand, varme og tele.”

Departementet bemærker, at det ikke har været hensigten med forslaget at ændre ved den bestående byrde- og opgavefordeling. Kommunernes økonomi på området belastes derfor ikke udover det, der er fastsat i byggemodningsaftalen, jævnfør i øvrigt afsnit 3 i bemærkningerne til forslaget. Af byggemodningsaftalens afsnit 1.1 fremgår blandt andet, at kommunerne varetager ”planlægning, drift og anlæg af alle veje i byerne, herfra dog undtaget anlæg og drift af private veje”, og tilsvarende gælder for veje i bygderne, jævnfør byggemodningsaftalens afsnit 1.2. Kommunerne har således på grundlag af byggemodningsaftalen varetaget disse funktioner siden 1. januar 1998 og har modtaget bloktilskud herfor.

Bestemmelsen er desuden en del af byggemodningsaftalen om, at der skal tilvejebringes en lovhjemmel til kommunernes varetagelse af området. Der henvises endvidere til afsnit 2.1 i Almindelige bemærkninger til forslaget.

Mht. forsyningsvirksomheder for elektricitet, vand, varme og telekommunikation er opgaver og forpligtelser bestemt i anden lovgivning. Der henvises til henholdsvis landstingsforordning om energiforsyning (elektricitet og varme), landstingsforordning om vandforsyning samt landstingsforordning om telekommunikation og teletjenester. Det er endvidere i byggemodningsaftalen forudsat, at hovedsigtet med en lovgivning om byggemodning mv. er at fastsætte myndighedsroller for offentlige kloakledninger og offentlige veje, at skabe hjemmel for udsendelse af standarder og anvisninger for offentlige kloakledninger og offentlige veje samt at skabe hjemmel for opkrævning af bidrag ved til anlæg af offentlige kloakledninger og offentlige veje i forbindelse med byggemodningsarbejder.

Qeqqata Kommunia:

”I byggemodningsaftalen er der desuden en passus om, at selvstyret er ansvarlig for vej i forbindelse med inddragelse af nyt land, dette fremgår ikke i lovforslaget.”

KANUKOKA:

”Af [byggemodnings-: dept. fremhævning]aftalen fremgår, at Selvstyret er ansvarlig for anlæggelse af vej i forbindelse med inddragelse af nyt land, men dette fremgår ikke af lovforslaget. Hvis her lægges op til en ændring i forhold til Aftalen er dette en direkte ændring i byrdefordelingen der forventes kompenseret over bloktilskuddet.”

Departementet bemærker, at det ikke har været hensigten med forslaget at definere, hvornår der er tale om inddragelse af nyt land, da dette kan opfattes som indgriben i byggemodnings-

aftalen. Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 10, efter 3. afsnit i de indledende bemærkninger til bestemmelsen: "I henhold til byggemodningsaftalen vil forhandling om Selvstyrets eventuelle medfinansiering af byggemodningen ved inddragelse af nyt land til bebyggelse således ske på grundlag af en plandialog mellem den enkelte kommune og Selvstyret med udgangspunkt i kommuneplanlægningen."

Til forslaget § 6, stk. 4:

Kommuneqarfik Sermersooq:

"Det angives, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om den lokale myndighed vedr. kloakledninger og veje, herunder krav til planlægning, drift og vedligeholdelse, aflægning af regnskaber mv. Kommunen forventer, at kommunerne inddrages i forbindelse med fastsættelsen af disse regler."

Departementet finder det naturligt, at kommunerne inddrages på lige fod med andre interessenter ved udarbejdelse af forskrifter i medfør af forslaget.

GA:

"Det fremgår, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om det offentliges pligt til at aflægge regnskab. Der er vel ikke behov for denne hjemmel, da der i § 15 er hjemmel til, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om regnskabsaflæggelse."

Bestemmelserne i henholdsvis § 6, stk. 4 og § 15, stk. 2 omfatter forskellige forhold mht. aflæggelse af regnskaber. Efter § 6, stk. 4 kan Naalakkersuisut fastsætte regler om den lokale myndighed så som dens virke og opgaver, der blandt andet omfatter aflæggelse af regnskaber. Efter § 15, stk. 2 kan Naalakkersuisut fastsætte regler om selve regnskabsaflæggelsen, dvs. retningslinjer om regnskabernes form og indhold. Der henvises til bemærkningerne til de pågældende bestemmelser.

Til forslaget § 7:

KANUKOKA:

"I lovforslaget er nævnt flere steder at Naalakkersuisut kan fastsætte regler og retningslinjer. Her synes det hensigtsmæssigt at inddrage kommunerne i forbindelse med udarbejdelse af disse regler, normer og retningslinjer."

Kommuneqarfik Sermersooq:

"Det angives at Naalakkersuisut kan fastsætte almindelige regler og normer for anlæg, vedligeholdelse og drift af de offentlige kloakledninger og offentlige veje, herunder krav til dimensionering, materialevalg, sikkerhed, standarder, entreprisedbetingelser mv. Kommunen forventer, at kommunerne inddrages i forbindelse med fastsættelsen af disse regler og normer."

Departementet finder det naturligt, at kommunerne inddrages på lige fod med andre interessenter ved udarbejdelse af forskrifter i medfør af Inatsisartutloven.

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø:

"Her kunne man også præcisere at der er tale om tekniske regler og normer (minus miljøhensyn)."

Af bemærkningerne til § 7 fremgår blandt andet: ”I forskrifter og anvisninger kan således fastsættes krav til kloakledningers [...] linjeføring, dimensionering, materialevalg, sikkerhed, standarder mv., ligesom der kan gives anbefalinger om entreprenorbetingelser og andre administrative forhold af teknisk-/ økonomisk art”. Ligeledes fremgår det af bemærkningerne til forslaget § 2, at hensigten med Inatsisartutloven ikke er at varetage egentlige miljømæssige hensyn, som må forudsættes at være omfattet af lovgivningen om beskyttelse af miljøet. Derfor har departementet ikke taget det til følge.

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afdelingen for Infrastruktur, Klima og Energi:

”Forslaget bemyndiger Naalakkersuisut til, at udstede forskrifter vedr. kloakanlæg, udførsel og dimensionering m.v. – altså tekniske forskrifter for afløb. Der har været udarbejdet et forslag til en forordning om Gas, Vand og Afløbsanlæg (VVS loven). VVS lovforslaget indeholder – udover en autorisationsordning – bemyndigelse til, at udstede forskrifter for afløb, som omfatter kloakanlæg og afløbsinstallationer. Forslaget indeholder ligeledes en regulering af myndighedskompetencen, som placeres i kommunerne. Der er altså på dette punkt et overlap mellem de to forslag. Situationen er imidlertid den, at VVS forslaget har ligget færdigt hen i nogen tid. Dette skyldes, at man hidtil ikke har kunnet finde økonomiske midler til de uddannelsesmæssige tiltag, der er nødvendige for at ruste håndværksmestre og håndværkere til kravene i autorisationsordningen.

Der er umiddelbart to løsningsforslag. Den overlappende del kan udgå af forslag til byggeomodningslov eller det kan udgå af forslag til VVS-lov. Ud fra et hensyn til overblik og systematik synes det bedre at bestemmelserne ligger samlet i en VVS autorisations lov. På den anden side, er det usikkert, hvornår de uddannelsesmæssige forudsætninger vil være til stede. Nærværende forslag [til Inatsisartutlov om byggemodning mv.: *dept. fremhævnin*] foreligger desuden i en færdig form, hvilket betyder, at det vil være betydeligt hurtigere at gennemføre. Departementet har overvejet at gennemføre VVS-forslaget i en formindsket udgave, som gennemfører myndighedsordningen, samt giver bemyndigelse til at fastsætte forskrifter for *F-gas anlæg*, men som undlader autorisationsordningen. Årsagen til dette er, at Nukissiorfiit har efterspurgt, at kunne udstede et nyt F-gas reglement til erstatning for det gamle GTO reglement. Et forslag om dette vil kunne udvides til, at omfatte udstedelsen af tekniske forskrifter for *afløbsvand* og regulerer myndighedsforhold.”

Departementet har efter overvejelse besluttet, at bemyndigelsen til at udfærdige regler om anlæg, drift og vedligeholdelse af kloakledninger bibeholdes i forslaget til Inatsisartutlov om byggemodning mv. Hvis man ved den efterfølgende forberedelse af ny lovgivning om gas-, vand- og afløbsanlæg (vvs-loven) finder det hensigtsmæssigt, at bemyndigelsen til at fastsætte forskrifter om blandt andet afløbsanlæg (kloakledninger) hjemles i vvs-loven, vil der principielt intet være i vejen for, at de aktuelle bestemmelser i forslaget til Inatsisartutlov om byggemodning mv. ophæves.

GA:

”Bestemmelsen fastslår, at Naalakkersuisut kan fastsætte regler om entreprenorbetingelser. Det fremgår ingen steder hvad der menes med dette. Der eksisterer allerede tilbudsloven og AP 95, GA ønsker oplyst om det er andre entreprenorbetingelser der tænkes på? Det bør under alle omstændigheder klart fremgå af bemærkninger hvad der er hensigten med dette.”

Departementet finder, at forslaget tages til følge, idet "entreprisebetingelser" er rettet til "entrepriseforhold". I bemærkningerne til § 7 er "entreprisebetingelser" erstattet af "entrepriseforhold", og følgende er endvidere tilføjet i bemærkningerne til bestemmelsen: "Mht. anbefalinger om entrepriseforhold er der tænkt på retningslinjer i forhold til tilbudslovgivningen og gældende aftaler om bygge- og anlægsvirksomhed (AP95), f.eks. om entrepriseadministration og bygherreroller, krav til kvalitetssikring (udbudskontrolplaner) mv."

Til forslaget § 8:

Kommuneqarfik Sermersooq:

"Efter fremsendelse af vores høringssvar er vi kommet i tvivl omkring forslaget definition af kloak-hovedledning i relation til mange eksisterende situationer som i dag er definerede (af?) som stikledninger. Der er mange steder i Nuuk hvor vi opererer med stikledninger (iht. kloakkort) som i henhold til hvordan vi tolker forslaget i fremtiden vil komme at være hovedledninger. Jfr. Vedlagte kort. Disse stikledninger etableret som stik på stik osv. er i mange tilfælde etableret af private og uden kommunal indflydelse på kvalitet og udførelse. De økonomiske konsekvenser ved en strikt tolkning af forslaget definition af hovedledning og som konsekvens heraf efterfølgende kommunal overtagelse af driftsansvaret, vurderer vi vil blive store. Både administrativt, vedligeholdelsesmæssigt og reinvesteringsmæssigt. Vi går ind for en standard princip men kan i øjeblikket ikke fuldt overskue konsekvenserne af forslaget. Det bør nærmere vurderes hvordan kommunen er stillet i fremtiden i relation til den aktuelle situation. Dvs. omfanget af en evt. overtagelse af i dag private stikledninger."

Qeqqata Kommunia:

"Ved den første udgave af kloakkort som Asiaq tegnede, blev ledningerne ikke opdelt efter hoved- og stikledninger - da definitionen først er kommet med § 4 stk. 3 i dette lovforslag. Vores eksisterende kloakkort skal derfor redigeres om, så stikledninger bliver korrekt adskilt fra hovedledninger, og den udgift bør Selvstyret afholde, som de betalte for den 1. udgave af kloakkortene."

Departementet bemærker, at opdelingen i hovedkloakledninger og kloakstikledninger efter § 4, stk. 3 følger vanlig administrativ praksis i henhold til Cirkulære om "Regulativ for kloak-anlæg i grønlandske byer" (ophæves ved ikraftsættelsen af denne Inatsisartutlov). Med definitionerne i forslaget § 4, stk. 3 er der med andre ord tale om en videreførelse af en årelang praksis, jævnfør bemærkningerne til § 4, stk. 3. De bestående kloakkort skal derfor ikke redefineres som følge af Inatsisartutlovens ikrafttræden.

Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 4, stk. 3: "Det siger sig selv, at der vil være en lang række situationer, hvor der afviges fra de beskrevne simple tilfælde for principper om opdeling i hovedledninger og stikledninger. Således vil man ofte se, at flere bygninger er tilsluttet hovedkloakledningen via en fælles stikledning, uanset at bygningerne har forskellige ejere og uanset at bygningerne som følge heraf ikke umiddelbart hører til samme driftsenhed, jf. definitionen. I en sådan situation kan der eventuelt være tale om et "kloaklav" – altså en sammenslutning af bygningsejere – som driver den fælles stikledning, der i princippet opfylder definitionen på en hovedledning. Dette betyder blot, at en driftsenhed udmærket kan bestå af en række bygninger med forskellige ejere, og hvor bygningerne ikke umiddelbart har andet til fælles end kloakstikledningen. Afgørende for, hvornår en kloakledning, der opfylder den simple definition på en offentlig hovedkloakledning, er om kommunen har overtaget driften og vedligeholdelsen af den pågældende ledningsstrækning."

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afd. for Landsplanlægning: ”Landsplanafdelingen vil opfordre til, at der i forbindelse med § 8 fastsættes bestemmelser om, at de til Asiaq indberettede data om beliggenhed m.v. fremover skal indberettes i et format, der er kompatibelt med NIN – Grønlands Arealregister, således at disse kan indgå som en del af NunaGIS.”

Mht. indberetning af data finder departementet, at der er taget højde for dette i forslagets § 8, stk. 4, hvorefter Naalakkersuisut bemyndiges til at udfærdige retningslinjer for udarbejdelse og ajourføring af centrale registre. I bemærkningerne til bestemmelsen står, at der i regler for centrale registre kan være tale om krav og retningslinjer om blandt andet indberetning. Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 8, stk. 4: ”Mht. indberetning kan der f.eks. være tale om krav om anvendelse af bestemte formater, så data umiddelbart kan vises i det geografiske informationssystem NunaGIS.”

Til forslagets § 9:

SIK:

”SIK efterlyser klarere regelsæt ved eventuelle tvist mellem kommune og selvstyret om tilladelse til påbegyndelse af arbejder, før kommunalbestyrelsen har givet sit samtykke herom. Der har tidligere været eksempler på fordeling af omkostninger, hvor manglende regelsæt om prioritering og ansvar har medført længerevarende tvist mellem kommune og daværende hjemmestyre.”

Det er næppe hensigtsmæssigt og har da heller ikke været hensigten med forslaget at regulere byggemodningens omfang og prioritering, ligesom det heller ikke har været hensigten med forslaget at fastsætte regler om, hvordan omkostninger til byggemodningsarbejder fordeles mellem kommunerne og Selvstyret. Sådanne spørgsmål afklares blandt andet gennem en plandialog mellem den enkelte kommune og Selvstyret med udgangspunkt i kommuneplanlægningen. Der henvises til bemærkningerne til § 10, hvor følgende er tilføjet: ”I henhold til bygge- modningsaftalen vil forhandling om Selvstyrets eventuelle medfinansiering af byggemodningen ved inddragelse af nyt land til bebyggelse således ske på grundlag af en plandialog mellem den enkelte kommune og Selvstyret med udgangspunkt i kommuneplanlægningen.” Med forslaget er der desuden tilvejebragt en klar ansvarsfordeling mht. myndighedsroller på kloak- og vejområdet, jf. forslagets § 6.

Kommuneqarfik Sermersooq:

”Der angives, at enhver form for igangsætning af ledningsarbejder i offentlige veje kræver gravetilladelser. Det må pointeres, at ledninger ikke altid følger vejene, men også ligger i og delvist på terræn. Det vil dog være mest hensigtsmæssigt, at ledningsføring sker i samme tracé som veje. Det skal altid sikres, at der meddeles arealtildeling og ikke kun gravetilladelser, da der under f.eks. omlægning og udskiftning af eksisterende tracéer, kan være behov for en anden tracéføring og samtidig opdimensionering.”

GA:

”Der er behov for et stykke 2. GA er helt enig i, at opgravninger i offentlig vej kræver tilladelse; men GA skal anbefale, at der indsættes hjemmel til at opgravning kan påbegyndes inden tilladelse i akutte tilfælde. Eksempelvis hvis en vandledning sprænger en weekend. Sådant

force major situation bør hjemles i loven. Det har været helt almindeligt, at kommunerne har taget stilling til disse situationer i deres betingelser for opgravningstilladelse.”

Departementet har tilføjet følgende til forslaget § 9 (efter 1. punktum): ”Uopsættelige reparationsarbejder kan dog udføres uden særlig tilladelse, når anmeldelse derom sker snarest herefter til kommunalbestyrelsen.”.

I bemærkningerne til § 9 er 1. afsnit, 2. punktum rettet således: ”Hensigten med bestemmelsen, som hænger lidt sammen med bestemmelsen i § 23, er dels at give kommunen mulighed for at registrere vejens tilstand inden arbejdets udførelse, dels at undgå, at der ved gravearbejde i veje sker skade på bestående, nedgravede ledninger og kabler. Normalt påhviler udgifterne til ledningsarbejdet og den nødvendige retablering af vejarealet den pågældende ledningsejer”.

Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 9: ”Uopsættelige reparationsarbejder forekommer f.eks. ved pludselige brud på ledninger. Uopsættelige reparationer af bestående ledningsanlæg kan umiddelbart påbegyndes, men forinden bør en tilladelse dog så vidt muligt indhentes fra vejmyndigheden. Normalt skal politiet underrettes om arbejdet, specielt i situationer, hvor arbejdet giver anledning til væsentlige trafikale gener.”

Til forslaget § 10:

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afd. for Landsplanlægning:
”Af bemærkningerne til § 10 fremgår det, at ”det samme gælder for rummeligheden af en bygdeplan”. Det anbefales at denne sætning udlades, idet der planretligt ikke skelnes mellem byer og bygder.”

Departementet har sløffet den omtalte sætning i bemærkningerne til § 10.

Til forslaget § 10, stk. 1:

SIK:

”SIK vil af hensyn til forskønnelse af by-/bygdemiljø i videst omfang efterlyse bibeholdelse af naturlige omgivelser, hvorfor nedgravning af ledninger foretrækkes. Men det må selvfølgelig afhænge af økonomien. Bortskaffelse og afmontering af installationer må ske på brugsret-tighedshaverens regning. I den forbindelse vil SIK opfordre, at der, i den forbindelse, tages hensyn til fremtidige behov omkring telekommunikation.”

I henhold til planlovgivningen varetager kommunerne den lokale planmyndighed og beslutter i medfør heraf byggemodningens omfang, dens udbygningsmæssige rækkefølge og placering, herunder også om kloakledningerne skal nedgraves eller anbringes over terræn. Foruden hensynet til omgivelserne vil det være naturligt, at også tekniske og økonomiske hensyn vægtes ved planlægningen. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 10.

Til forslaget § 10, stk. 2:

Departementet for Finanser:

”Lovforslaget tager ikke højde for den manglende koordination over gravarbejdet ved byggemodning mellem Kommunerne, Nukissiorfiit og Tele der har hersket i mange år. Et eksem-

pel: I det første år beslutter den pågældende kommune, at der skal byggemodnes på 1 eller 2 nye områder indenfor kommunen. Nukissiorfiit og Tele melder, at de ikke kan følge med. Skal kommunen påbegynde gravarbejdet alligevel, således at Nukissiorfiit får en entreprenør til at foretage et nyt gravarbejde det næste år, og evt. også Tele foretager et nyt gravarbejde i det 3. år?”

Qeqqata Kommunia:

”Når forsyningsvirksomheder overtager hovedledninger anlagt af kommunen, bør de også kunne refundere anlægsudgiften, ellers bliver al overordnet byggemodning tørret af på kommunen. Alternativt må byrde- og opgaveaftalen ændres og kommunerne få bloktilskud for den overordnede byggemodning direkte.”

Departementet bemærker, at det af bestemmelsen udtrykkeligt fremgår, at ved udførelse af ledningsarbejder, hvor kommunen varetager bygherrerollen på vegne af en forsyningsvirksomhed, skal det ske efter aftale mellem parterne. Dvs. at en kommune ikke kan påbegynde anlæg af f.eks. en vandforsyningsledning, uden på forhånd at have truffet aftale herom med den pågældende forsyningsvirksomhed (Nukissiorfiit). Der henvises til bemærkningerne til § 10, stk. 2, hvoraf blandt andet fremgår, at parterne som udgangspunkt afholder hver sin andel af finansieringen. Omvendt ville det jo også være uholdbart, hvis en kommune blot kunne iværksætte byggemodningsarbejder på formodet efterbevilling.

Meget tyder på, at det der her kaldes ”manglende koordination” i virkeligheden dækker over, at behovet for investeringer i ny byggemodning mange steder på en gang tilsyneladende bevirker et stort økonomisk pres fra især kommunerne på de bevilgende myndigheder ved forsyningsvirksomhederne. Den umiddelbare løsning herpå er, at regningen for byggemodningen – jf. gældende praksis – sendes videre til rettighedshaverne via opkrævning af bidrag. Ved forslaget til Inatsisartutloven er der for første gang tilvejebragt en direkte hjemmel for kommunerne til at opkræve bidrag til byggemodningen.

Der henvises til bemærkningerne til § 10 i forslaget, hvor desuden følgende er tilføjet: ”Det bemærkes, at en af de væsentligste veje til den gode koordination mellem de ansvarlige parter for byggemodningen går gennem den nødvendige plandialog mellem parterne. Gennemførelse af plandialogen med udgangspunkt i kommuneplanlægningen er således af afgørende betydning for en vellykket koordination mellem de involverede parter ved byggemodningen.”

Mht. til en eventuel ændring af byrde- og opgavefordelingen i henhold til byggemodningsaftalen har dette ikke været hensigten med forslaget. Eventuelle aftaler om ændringer i byrde- og opgavefordelingen må således forudsættes taget op ved de årlige bloktilskudsforhandlinger mellem kommunerne og Selvstyret.

Til forslagets §§ 10-13:

Departementet for Finanser:

”Lovforslaget indeholder ikke nogen punkter der tilgodeser en god koordination mellem Kommunerne, Nukissiorfiit og Tele. El- vand og varmevæsenet samt Televæsenet bliver slet ikke nævnt med et eneste ord i lovforslaget.”

Departementet henviser til kommentarer ad høringssvarene til henholdsvis § 3, stk. 2 og § 10, stk. 2.

Departementet for Finanser:

”I forbindelse med den manglende koordination mellem kommunerne, Nukissiorfiit og Tele, kunne en løsning bestå i, at kommunerne overtager hele ansvaret for byggemodning og dets finansiering, således at Naalakkersuisut fjerner Nukissiorfiits årlige udlån på 15 mio. kr. til byggemodning, og samtidig giver Kommunerne mulighed for at inddrive bidraget ifm. med etablering af el- vand og varmeledninger direkte fra byggemodningsansøgerne, samt at kommunerne skal kunne rekvirere Nukissiorfiit til at udføre arbejdet. På samme måde skal kommunerne kunne forestå nedgravning af telekabler, og opkræve bidraget enten fra tele selv, eller fra byggemodningsansøgerne. Denne løsning vil kunne ske efter dialog med kommunerne.”

Departementet bemærker, at det ikke har været hensigten med forslaget at ændre på byrde- og opgavefordelingen i henhold til byggemodningsaftalen. På den anden side vil en eventuel aftale mellem kommunerne og Selvstyret om, at kommunerne overtager hele ansvaret for al byggemodning og finansieringen heraf ikke være i strid med bestemmelserne i forslaget. Parterne kan altså uafhængigt af Inatsisartutloven aftale en anden byrde- og opgavefordeling, hvis man mener at dette er løsningen på de omtalte problemer med at koordinere arbejdet med de forskellige elementer af byggemodningen. Et sådant arrangement kan imidlertid næppe gennemføres uden ændringer af anden lovgivning, herunder landstingsforordning om energiforsyning (elektricitet og varme), landstingsforordning om vandforsyning samt landstingsforordning om telekommunikation og teletjenester. Endvidere vil der under alle omstændigheder fortsat være behov for en udstrakt koordination mellem kommunerne og de af byggemodningen berørte forsyningsvirksomheder, der ved byggemodningens færdiggørelse overtager driften og vedligeholdelsen af ledningsanlæggene. Dette gælder navnlig, hvis kommunerne som foreslået kan rekvirere den enkelte forsyningsvirksomhed til at udføre arbejdet. Se endvidere bemærkningerne til forslagens § 10 samt ovenstående kommentarer ad høringssvarene til § 10, stk. 2 om plandialog.

Forslaget giver kommunerne ret til hos rettighedshavere til byggemodnede arealer at opkræve bidrag til den kommunale byggemodning i det omfang, der til den aktuelle byggemodning ikke ydes hel eller delvis medfinansiering fra ikke kommunal side.

Departementet for Finanser:

”Et andet eksempel på potentielle problemer ved den manglende koordination kunne være, at en kommune beslutter at der skal byggemodnes tæt på en Vandsø. Dette vil have økonomiske konsekvenser for Nukissiorfiit, da de bliver nødsaget til at investere i et nyt vandfiltrerings-system, eller helt flytte indtaget til en ny Vandsø længere væk.”

Departementet bemærker, at efter § 10, stk. 1 skal den byggemodning, som en kommune iværksætter, være i overensstemmelse med en kommuneplan. Kommunalbestyrelsen varetager i medfør af plan- og areallovgivningen den lokale planmyndighed, og med udgangspunkt i kommuneplanlægningen gennemfører kommunen med de berørte sektorer en plandialog om byggemodningens omfang, placering og takten for dens udbygning, hvor blandt andet de økonomiske konsekvenser klarlægges. Se bemærkningerne til forslagens § 10 samt ovenstående kommentarer ad høringssvarene til § 10, stk. 2 om plandialog.

Hvilken part, der i en situation som beskrevet i høringssvaret, skal betale for det omtalte vandfilter, afhænger derfor af en forhandling mellem parterne. Det er altså ikke på forhånd givet, at Nukissiorfiit ”bliver nødsaget til” at påtage sig udgiften.

Qeqqata Kommunia:

”§ 10 - § 13 giver kommunerne hjemmel til efter aftale med en forsyningsvirksomhed at udføre anlægsarbejder, som normalt skulle varetages af forsyningsvirksomheden, og derefter overdrage anlægget til virksomheden. Kommunens udgift hertil kan opkræves som byggemodningsafgift. Disse bestemmelser kan meget let blive et alibi for Selvstyret til ikke at afsætte de nødvendige midler til byggemodning på finansloven, da kommunerne jo nu bare kan udføre det selv og lade borgerne betale via byggemodningsafgifter. Men hvis dette bliver resultatet, vil det dels undergrave den indgåede Aftale, og dels medføre forskelsbehandling af borgerne, da nogle så skal betale for vand og elforsyning over byggemodningsafgiften og andre ikke skal, afhængig af om kommunen eller forsyningsvirksomheden har betalt anlægget.”

Departementet finder, at påstanden om, at forslaget skulle undergrave byggemodningsaftalen forkert. Forslaget ændrer ikke ved den gældende byrde- og opgavefordeling i henhold til byggemodningsaftalen, efter hvilken byggemodningen gennemføres i et samarbejde mellem kommunerne og Selvstyret ved de offentligt ejede forsyningsvirksomheder for vand, varme, elektricitet og telekommunikation. Der er tale om en aftale mellem kommunerne og Selvstyret, og det vil næppe være realistisk ved lovgivning at forpligte parterne i forhold til aftalen. Se også bemærkningerne til forslagens § 10 samt ovenstående kommentarer ad hørings svarene til § 10, stk. 2 om plandialog.

Kommuneqarfik Sermersooq:

”I disse bestemmelser fastlægges det, at kommunerne og private kan udføre byggemodning inkl. anlæg af ledningsanlæg, som normalt varetages af den enkelte forsyningsvirksomhed, og der kan opkræves bidrag (byggemodningsandele) fra de bygherrer, der får arealtildeling i de byggemodnede områder. Bestemmelsen svarer i store træk til den praksis, der tidligere har været på området. Tidligere har det været praksis at foretage en opdeling af byggemodningen i overordnet byggemodning og intern byggemodning (detailbyggemodning). De udgifter, der har været i forbindelse med den interne byggemodning, er blevet fordelt på de enkelte bygherrer i de pågældende områder, mens den overordnede byggemodning er blevet finansieret af kommunerne eller af Selvstyret via Nukissiorfiit.

Lovforslaget skelner ikke mellem overordnet og intern byggemodning, og det vil derfor være op til de enkelte kommuner, at opbygge en praksis for, i hvilket omfang udgifter til byggemodning, som tidligere blev betragtet som overordnet, skal medregnes i forbindelse med fastsættelse af bidrag. Som nævnt ovenfor kan kommunerne og private udføre (og finansiere) ledningsanlæg, som normalt varetages af den enkelte forsyningsvirksomhed. I praksis vil det betyde, at bidraget for den enkelte bygherre vil være afhængigt af, om forsyningsvirksomheden finansierer disse ledningsanlæg, eller om kommunen eller den private bliver nødt til at udføre og finansiere disse ledninger. Der vil blive tale om en urimelig vilkårlighed, hvis der ikke fastsættes bestemmelser, der afgrænser, hvilke ledningsanlæg, der skal finansieres af Selvstyret via Nukissiorfiit, og hvilke ledninger, som påregnes finansieret via bygherrernes bidrag.”

Departementet bemærker, at byrde- og opgavefordelingen er fastsat i byggemodningsaftalen, som kommunerne og Selvstyret siden 1. januar 1998 har administreret byggemodningen efter. Forslaget ændrer ikke ved denne praksis, som i øvrigt må antages at være grundigt indarbejdet i kommunerne efter mere end 12 år med byggemodningsaftalen.

Til forslaget § 12:

Departementet for Finanser:

”Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø har pt. en høring ude vedr. en ny Inatsisartutlov om beskyttelse af miljøet. I lovforslagets § 19 er der beskrevet en hjemmel til oprettelse af kloakfonde. Departementet for Finanser vil gerne opfordre til, at denne paragraf koordineres med jeres lovforslag om byggemodning, der ligeledes har en hjemmel til opkrævning af betaling for anlæggelse af kloakledninger.”

Mellem Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø (NNPAN) og Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik (IAAN) er aftalt:

- *at der i Inatsisartutloven om beskyttelse af miljøet tilvejebringes en hjemmel til etablering af en kloak- eller spildevandsfond, herunder betaling af vandaflædningsbidrag, idet fondens formål er at tilvejebringe den nødvendige finansiering til drift, vedligeholdelse, re-investering og udbygning af de offentlige kloakledninger/ spildevandsanlæg, og*
- *at der i Inatsisartutloven om byggemodning mv. fastsættes bestemmelser om, at kommunerne indtil videre har ret til at opkræve betaling af bidrag til byggemodning, herunder blandt andet anlæg af offentlige hovedkloakledninger.*

Departementet for Finanser:

”Lovforslagets største svagheder ifølge Departementet for Finanser består af:

- At de enkelte kommuner skal inddrive bidrag til byggemodning gennem nogle uensartede ”fordelingsnøgler”, eller gennem et standardbidrag der bestemmes af de enkelte kommuner. [...]

I forbindelse med inddrivelse af bidrag til byggemodning, kan Grønlands Selvstyre i samarbejde med KANUKOKA få udarbejdet en ensartet ”fordelingsnøgle” og/eller et ”standardbidrag” hvor man allerede har taget eventuelle problemer i betragtning.”

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til 12, stk. 1: ”Bestemmelserne i §§ 12-14 giver kommunerne stor indflydelse på, hvilken prispolitik der skal gælde for byggemodnede områder i den enkelte kommune. I den hensigt at fremme erhvervsudviklingen kan det f.eks. tænkes, at en kommune tilbyder byggemodnede erhvervsarealer på særligt gunstige vilkår. Omvendt bemærkes det dog også, at der eksempelvis intet vil være i vejen for, at kommunerne indbyrdes – eventuelt ved KANUKOKAs mellemkomst – aftaler ensartede fordelingsnøgler og/eller et sæt standardbidrag gældende for hele landet, når blot det sker under iagttagelse af bestemmelserne i dette kapitel om fastsættelse af fordelingsnøgler og standardbidrag.”

Til forslaget § 12, stk. 4-6:

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afd. for Landsplanlægning:

”Af bemærkningerne til § 12 fremgår det, at der med bestemmelsens indhold er tale om en legalisering af, hvad der store træk har været praksis på området indtil nu. Det er Landsplanafdelingens forståelse, at den typiske procedure for beregning af byggemodningsgebyrer har været den, at kommunerne har beregnet bidraget på baggrund af det konkrete byggemodningsprojekts C-overslag for det pågældende delområde. Byggemodningsbidraget har således været fastsat særskilt for hvert enkelt delområde. Det har imidlertid været vanskeligt at fordele byggemodningsandele i delområder med en uensartet anvendelse, dvs. delområder der indeholdt både enfamiliehuse, etageboligbebyggelse og virksomheder. Som en løsning på denne

problematik foreslås det i § 12 stk. 4 til 6, at der fastsættes et standardbidrag for de forskellige typer for arealanvendelse. Disse fastlægges for enten hele kommunen, den enkelte by eller den enkelte bydel. Det er Landsplanafdelingens forståelse, at selve fastlæggelsen af et standardbidrag for hele kommunen eller byen er en nyskabelse, der dog forekommer særdeles hensigtsmæssigt. Det bør dog overvejes, hvorvidt bestemmelsens stk. 4 til 6 er fyldestgørende. Afhængigt af, hvorledes man vælger at fortolke virksomhedsbegrebet, så bør bestemmelsen evt. suppleres med eksempelvis bestemmelser om offentlige institutioner.”

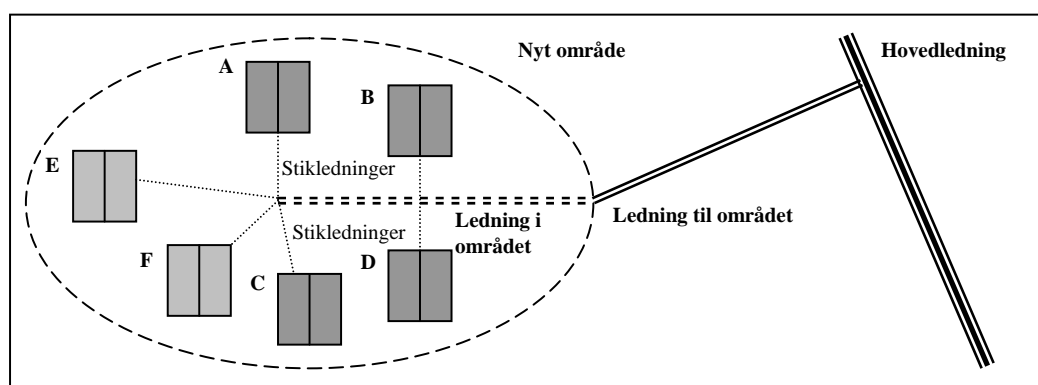
Departement har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 12, stk. 2: ”Det har ikke været hensigten med bestemmelserne i § 12, stk. 4 - 6, at fastsætte regler om standardbidrag for enhver tænkelig anvendelse af et byggemodnet areal. Der er kun tænkt på de mest hyppige anvendelsesformer – nemlig byggeri – således at der er mulighed for at anvende standardbidrag i de mest udbredte tilfælde. Hvor der er tale om anvendelse af byggemodnede arealer til andet end byggeri, eksempelvis arealer til oplag, må et eventuelt bidrag til byggemodningen beregnes ved hjælp af en fordelingsnøgle, jf. bestemmelserne i stk. 3.”

I § 12, stk. 6 er ”erhvervsbyggeri” erstattet med ”bygninger, der ikke er omfattet af stk. 4 - 5”.

I bemærkningerne til § 12, stk. 6 er ”erhvervsbyggeri” erstattet med ”andet byggeri end boliger” og følgende er tilføjet: ”Eksempler på andet byggeri end boliger er erhvervs- og institutionsbyggeri, f.eks. butikker, kontorer, industri- og lagerbygninger, hoteller og restauranter, idrætshaller, skoler, dag- og døgninstitutioner, kollegier, plejehjem, sygehuse osv. Ved fastsættelsen af standardbidrag efter stk. 6 må kommunen naturligvis forholde sig til, at omfanget af installationer kan variere betragteligt mellem forskellige kategorier af bygninger. En lagerbygning med få eller ingen vandinstallationer belaster næppe vandforsynings- og kloakledningsnettet i samme grad som eksempelvis en institutionsbygning med mange vandinstallationer og flere brugere.”

Departementet for Finanser:

”I lovforslaget angives der ikke nogen instans udover kommunerne der skal opkræve bidrag i forbindelse med byggemodning. Det vil potentielt kunne give skævheder, da det vil være i kommunernes interesse at få alle deres udgifter dækket så hurtigt som muligt. Departementet for Finanser støtter, at der skal opkræves betaling fra de ansøgere der er årsag til byggemodningen, men mener at der skal være et ensartet bidrag, da det ellers vil resultere i, at byggemodningsansøgere vil være underlagt kommunernes særegne interesser. Det vil potentielt kunne resultere i de eksempler der er nævnt i figur 1.

Figur 1: I forbindelse med byggemodningsbidrag af personer eller selskaber, tages der i lovforslaget ikke højde for, om hvorvidt bidraget ved byggemodningen dækker stikledningen eller også etablering af hovedledninger. Et eksempel: Husejerne A, B, C og D søger om byggemodning da området bliver et nyt byggeområde. Skal de udelukkende betale stikledningerne? Eller også ledningen i det nye område? Eller eventuelt også ledningen til området? Husejerne E og F kommer til 1 eller 2 år senere, de søger om byggemodning, hvor meget skal de betale?"

Departementet bemærker, bidrag til byggemodning ikke inkluderer omkostninger til etablering af stikledninger. Mht. til etablering af kloakstikledning til den enkelte bygning fremgår det klart af § 20, stk. 1 i forslaget, at omkostningerne herved påhviler ejeren. Der er ikke i forslaget fastsat bestemmelser om etablering af vandstikledninger, som må anses for omfattet af landstingsforordningen om vandforsyning. Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 20, stk. 1: "Det følger af byggemodningsaftalen, at omkostninger til etablering af vandstikledning påhviler ejeren af den enkelte bygning."

Figuren er tilføjet i bemærkningerne til § 12, stk. 7 som et vejledende eksempel med følgende tekst: "I følgende eksempel beskrives, hvordan udgifterne til byggemodningen af et område fordeles i et ideelt planforløb (for overskuelighedens skyld behandler eksemplet kun vand- og kloakledninger). I henhold til en kommuneplan er det i figuren viste område udlagt til bebyggelse (byggefelterne A-F). Ved en plandialog mellem kommunen og Nukissiorfiit er det aftalt, at kommunen for en bevilling fra Nukissiorfiit anlægger hovedvandleddning fra eksisterende ringforbindelse (hovedledning) til området. Af sit bloktilskud i henhold til byggemodningsaftalen har kommunen afsat den nødvendige bevilling til etablering af hovedkloakledning fra eksisterende hovedledning til området (i samme linjeføring som hovedvandleddningen til området). Kommunen har endvidere besluttet, at lægge ud for finansieringen og stå for anlæggelsen af såvel hovedvandleddning og hovedkloakledning inde i området (den såkaldte interne byggemodning i henhold til byggemodningsaftalen). Da der i byggefelterne A-F er tale om ensartet bebyggelse, er der i kommuneplanen i henhold til § 12, stk. 3 i denne Inatsisartutlov fastsat en ligelig fordeling af bidraget til den af kommunen etablerede interne byggemodning. Bidragets størrelse fastsættes efterfølgende på baggrund af et indhentet tilbud på udførelse af arbejdet til fast pris, og i henhold til § 14, stk. 1 er det i en kommunal vedtægt bestemt, at betalingen af bidraget forfalder ved udstedelse af tilladelse til arealanvendelse.

I et mindre ideelt planforløb kan man forestille sig følgende scenarie: I henhold til en godkendt kommuneplan er kun byggefelterne A-D i figuren udlagt til bebyggelse. Byggemodning og opkrævning af bidrag er gennemført som beskrevet ovenfor ved det ideelle forløb. Bidragene er nu blot fordelt på kun fire byggefelter mod før seks byggefelter, og de er som følge deraf højere. Efter nogle år opstår der behov for ledige byggefelter i den pågældende bydel. Ved en vurdering af restrummeligheden i området med byggefelterne A-D er kommunen nået frem til, at der kan opføres flere bygninger på et umiddelbart tilstødende areal, idet såvel vand- og kloakledningerne i området har den nødvendige ekstra kapacitet. I et tillæg til kommuneplanen bestemmes det derfor, at der udlægges to nye byggefelter E-F i området. Samtidigt fastsættes der i tillægget til kommuneplanen en ligelig fordeling mellem alle byggefelterne A-F af bidraget til den tidligere af kommunen etablerede interne byggemodning i området. Dette indebærer, at rettighedshaverne til byggefelterne E-F skal betale et bidrag svarende til den forholdsmæssige andel, som ejerne af bygningerne på byggefelterne A-D skal have tilbageført, da udgifterne nu fordeles på flere.

Endelig kan man forestille sig et scenarie, der som ovenfor følger et ideelt planforløb, men hvor byggefelterne A-F er udlagt til en samlet blokbebyggelse med samme bygherre, som er et byggekonsortium. I henhold til byggemodningsaftalen og jævnfør § 11, stk. 1 i forslaget aftaler konsortiet med henholdsvis kommunen og Nukissiorfiit, at det selv finansierer og udfører den interne byggemodning i området. Som følge deraf fastsættes der ikke noget bidrag til byggemodningen, men det aftales, at kommunen efterfølgende overtager driften og vedligeholdelsen af hovedkloakledningen i området, jævnfør § 11, stk. 3 i forslaget, mens Nukissiorfiit overtager driften og vedligeholdelsen af hovedvandleddningen i området i henhold til byggemodningsaftalen.”

Til forslagens § 12, stk. 7:

Kommune Kujalleq:

”Det er væsentligt for en kommune at kunne anlægge, drive og vedligeholde byggemodning og tilknyttede anlæg. I den forbindelse er det vigtigt at have mulighed at udføre servicen så rationelt og prismuligt som muligt, samt derudover at have mulighed at opkræve bidrag fra brugerne til anlæg, drift og vedligehold. Det er kun ved tildeling af arealer, at kommunen har god mulighed at pålægge rettighedshavere en pligt at betale bidrag til byggemodning af området. (§ 12). [På den baggrund foreslås, at: *dept. fremhævning*] § 12, stk. 7 omformuleres, således at ikke overstiger ændres til ikke med mere end 20 % overstiger – dette for at give plads til at kommunens udgifter dækkes rimeligt, da opgørelsesgrundlaget er mere end 5 år gammelt.”

Qeqqata Kommunia:

”At byggemodning ikke må overstige niveauet for tidligere byggemodning er en uacceptabel binding. For det første er der almindelig pris- og lønudvikling der giver stigende byggemodningspriser. Dernæst kan en kommune have byggemodnet nogle ”nemme” jævne områder i en årrække til billig pris. Hvis der derefter byggemodnes i kuperet terræn (hvor der ofte opnås god og attraktiv udsigt, men hvor byggemodningsomkostningerne er væsentlig højere), vil prisen ikke kunne sættes op til den kosttægte pris. Endelig er det uklart om byggemodningsprisen skal vurderes for hvert bosted eller for kommunen som helhed.”

Departementet har præciseret bestemmelsen i § 12, stk. 7 med en tilføjelse om prisregulering, således at bestemmelsen i sin helhed er affattet således: ”Standardbidrag efter stk. 4 - 6 skal være bekendtgjort i en kommuneplan eller i en kommunal vedtægt. Standardbidraget skal med hensyn til beløbets størrelse fastsættes, så det ikke overstiger niveauet for det bidrag, kommunalbestyrelsen ellers ville fastsætte i et område med en tilsvarende standard for byggemodning ved en beregning efter stk. 3, baseret på et gennemsnit over de seneste 3 år af kommunens endeligt opgjorte udgifter til byggemodning af områder af tilsvarende karakter og pristalsreguleret efter byggeomkostningsindekset.”

Det indledende afsnit i bemærkningerne til § 12, stk. 7, 2. punktum er rettet og affattes i stedet således: ”Dette niveau bestemmes på grundlag af et gennemsnit over de seneste 3 år af kommunens endeligt opgjorte udgifter til byggemodning i områder af tilsvarende karakter og eventuelt reguleret til det aktuelle prisniveau i henhold til byggeomkostningsindekset. Grønlands Statistik udsender et byggeomkostningsindeks to gange om året, henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli.”

Til forslaget § 13, stk. 1:

Kommune Kujalleq:

”Bestemmelse om supplerende byggemodning (§ 13) er positive i ordlyd, men både bestemmelserne og bemærkningerne er meget svage til at være et rimeligt arbejdsredskab i tilfælde af, at eksisterende byggemodning skal moderniseres eller repareres samtidigt som der evt. foretages tilslutning af flere rettighedshavere. [På den baggrund foreslås, at] i § 13 ændres ”ved nyt byggeri i området” til ”ved nyt og eksisterende byggeri i området”.”

Departementet har ikke taget forslaget til følge. Kommunerne modtager i henhold til byggemodningsaftalen bloktilskud til drift og vedligeholdelse af hovedkloakledninger og veje. Det er ikke hensigten med bestemmelsen (eller forslaget som helhed), at indføre regler om betaling af bidrag til vedligeholdelse i form af modernisering og reparation af bestående hovedkloakledninger og veje. Derudover omfatter bestemmelsen faktisk det, der efterlyses, nemlig bestemmelser om tilslutning af bestående bebyggelse (eksisterende rettighedshavere) til ny (supplerende) byggemodning.

Til forslaget § 14, stk. 1:

Qeqqata Kommunia:

”En regulering af byggemodningsbidraget efter en arealtildeling er meddelt, er tvivlsomt hvis det drejer sig om forhøjelse. Borgerne kan ikke overtage et areal som katten i sækken, og efterfølgende, når de er gået i gang med byggeriet få en stor efterregning på byggemodningsbidraget. De skal have mulighed for at få alle økonomiske konsekvenser oplyst før byggeriet startes.”

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afd. for Landsplanlægning:

”Det bemærkes i denne forbindelse at § 14 nævner en eventuel efterfølgende regulering af bidraget efter opgørelsen af de endelige udgifter. Selve spørgsmålet om efterregulering berøres ikke i lovforslagets bemærkninger. Det bør overvejes, hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt med en nærmere præcisering både hvad angår

- 1) kommunens mulighed for at opkræve en yderligere betaling i tilfælde af at de faktiske omkostninger overstiger standardbidraget, men ligeledes
- 2) kommunens pligt til at tilbagebetale overskydende midler i tilfælde af, at byggemodningen viser sig at være billigere end det fastsatte standardbidrag.”

Departementet bemærker, at det af bestemmelsen i § 14, stk. 1 fremgår, at kommunalbestyrelsen fastsætter de betingelser, der skal gælde ved en eventuel efterregulering af bidraget til byggemodningen. Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 14, stk. 1: ”Mht. at imødegå eventuelle vanskeligheder ved inddrivelse af skyldige bidrag på grund af en efterfølgende regulering, hvor bidraget er beregnet på grundlag af et B-overslag, jf. bemærkningerne til § 12, stk. 3, kan kommunen ved fastsættelse af betalingsbetingelserne f.eks. stille krav om bankgaranti eller indbetaling af depositum på en spærret konto i et pengeinstitut eller hos en advokat. I den situation vil det være normalt, at de enkelte rettighedshavere selv må påtage sig risikoen for, at der senere – ved udfærdigelsen af det endelige regnskab for byggemodningen – beregnes et forhøjet bidrag som følge af udgifter til f.eks. uforudsete arbejder ved byggemodningen. Ønsker en kommune at beskytte kommende bygherrer mod ekstra regninger ved beregning af bidraget til byggemodningen, må den som udgangspunkt vente med at udstede tilladelse til arealanvendelse, indtil grundlaget for beregning af bidraget er endeligt kendt.

Alternativt kan kommunen naturligvis vælge – som en service overfor kommende bygherrer – selv at påtage sig bygherrerisikoen for eventuelle uforudsete udgifter.”

Til forslaget § 14, stk. 2:

KANUKOKA:

”Bestemmelsen fastslår at de som tilslutter sig kloakker som er udført før 1. januar 1998 ikke skal betale tilslutningsafgift. Dette vurderes at kunne medføre forskelsbehandling af borgerne og at være administrativt besværligt da kommunerne udbygger og udskifter kloakledningerne. KANUKOKA støtter kommunernes ønske om at denne bestemmelse fjernes fra lovforslaget.”

Kommune Kujalleq:

”Det ville være meget godt, om § 14 kun bestod af 1. stk. Det efterfølgende stk. 2 virker både i direkte ordlyd og i bemærkninger som en kilde til tvister og vanskeliggør almindelig udbedringer af gamle områder, hvor der måske er en byggemodning af tvivlsom kvalitet, som i værste fald, kan kræve udbedringer og reparationer i størrelsesordenen over omkostninger ved ny-anlæg. Det foreslås, at § 14, stk. 2 udgår.”

Qeqqata Kommunia:

”Det er helt uacceptabelt at der ikke kan opkræves kloaktilslutningsbidrag for kloakker etableret før 1.1.1998. Det vil fjerne al indtægtsgrundlag for udbygning af kloakker i de gamle BSU-boligområder, netop de områder der har størst problemer med udledning af gråt spildevand på terræn. Kommunerne har overtaget hovedkloakkerne fra før 1998 og har løbende udgifter med vedligehold og kortlægning af dem, vi bør også have mulighed for at opkræve tilslutningsbidrag. (Selvstyret hæver selv kapitalafkast på de ældre boliger, selv om det var Staten der opførte dem).”

Kommuneqarfik Sermersooq:

”Denne bestemmelse sætter en tidsmæssig grænse for betaling af bidrag i forbindelse med byggemodningen, så der ikke skal betales bidrag for byggemodninger og offentlige kloakledninger, der er udført før 1. januar 1998, med mindre der i en godkendt kommune- eller områdeplan bekendtgjort før denne lovs ikrafttræden er fastsat andet om betaling af bidrag. I den tidligere Nuup Kommunea har det været praksis, at der er opkrævet bidrag i forbindelse med byggemodning før 1. januar 1998. Kommunen har f.eks. udført vand- og kloakledninger i eksisterende områder, og der er opkrævet bidrag i forbindelse med bygningsejernes tilslutning til disse ledninger. Bygningsejerne har ikke været forpligtet til at tilslutte sig disse ledninger, og der er derfor en række bygninger som endnu ikke er tilsluttet. Bestemmelsen bør udgå af lovforslaget, så det fortsat er muligt at opkræve disse bidrag i forbindelse med disse bygningers tilslutning til vand- og kloakledningerne.”

Departementet har fastholdt bestemmelsen. Kommunerne modtager via bloktilskud bidrag til drift og vedligeholdelse af hovedkloakledningerne. Bestemmelsen i § 14, stk. 2 er så at sige en konsekvens af regelen i § 12, stk. 3 om, at tilskud til byggemodning fra staten og/eller hjemmestyret skal fratrækkes ved beregning af bidraget til kommunal byggemodning. Bestemmelsen i § 14, stk. 2 slår med andre ord fast, at kommunerne ikke kan opkræve bidrag til byggemodning som kommunerne reelt ikke har haft udgifter til.

Som det fremgår af § 14, stk. 2 kan kommunerne dog opkræve bidrag for byggemodning i områder byggemodnet før 1. januar 1998, hvis der er fastsat bestemmelser herom i kommune-

eller områdeplan eller kommunal vedtægt bekendtgjort før dette forslag til Inatsisartutlov om byggemodning mv. er trådt i kraft. Dette vil typisk være tilfældet i bebyggede områder, hvor en kommune har udført byggemodning eller supplerende byggemodning før den 1. januar 1998.

Se i øvrigt bemærkningerne til bestemmelsen, som er revideret i henhold til ovenstående.

Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 12, stk. 3: "I områder, hvor byggemodningen alene er finansieret af staten eller via landskassen, hvilket i en del byer navnlig gælder for byggemodning udført før 1. januar 1998, vil disse beregningsregler have den konsekvens, at der ikke kan beregnes bidrag, medmindre kommunen har udført supplerende byggemodning i området."

Til forslaget § 15:

GA:

"Det bør beskrives i bemærkningerne, hvad regnskabet skal bruges til. GA går ud fra, at det blandt andet skal bruges til at dokumentere kommunerne ikke opkræver byggemodningsbidrag større end den reelle omkostning. Således at der ikke opkræves en fiskal skat."

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 15, stk. 1: "Hensigten med bestemmelsen er, at det skal være muligt for offentligheden – her tænkes der især på personer og selskaber, der har betalt bidrag til kommunal byggemodning – at få indblik i det økonomiske grundlag for de af kommunen fastsatte bidrag til byggemodningen, ligesom det skal være muligt for relevante centrale myndigheder at foretage den nødvendige kontrol af, at kommunerne overholder bestemmelserne i denne Inatsisartutlov om fastsættelse af bidragets størrelse."

Til forslaget § 16, stk.3:

Departementet for Sociale Anliggender:

"Departementet har ikke umiddelbart nogle bemærkninger til lovforslaget. Det skal dog bemærkes, at det bør overvejes at ændre en lille sprogteknisk detalje, i § 16, stk. 3 og starte sætningen med "Hvis" fremfor konjunktiven "Når" som henviser til, at noget forventeligt vil indtræffe."

Departementet har tilrettet § 16, stk. 3, der herefter affattes således: "Hvis det ikke er muligt at opnå en mindelig overenskomst, fastsættes erstatningen af et ekspropriationsudvalg, jævnfør i øvrigt reglerne i landstingslov om ekspropriation."

Til forslaget § 18, stk.1:

Kommune Kujalleq:

"[Tilføjelse til: *dept. fremhævning*] § 18 til stk.1, og pligt, således at ordlyden bliver: Enhver ejer, hvis ejendom placeres eller er beliggende inden for en offentlig kloaklednings opland, har ret og pligt til at få ejendommens afløbsinstallationer tilsluttet kloakledninger."

Landslægeembedet:

”Landslægeembedet har ikke nogen væsentlige bemærkninger til forslaget, men har dog bemærket at der i § 18 anføres at borgeren har ret til at blive tilsluttet offentlig kloak, hvis bebyggelsen ligger inden for optageområdet. Landslægeembedet havde gerne set at loven også indeholdt en forpligtigelse til, at nye bebyggelser inden en kloaks optageområde skulle tilsluttes, med henblik på at sikre at en større del af bygningsmassen med tiden tilsluttes offentlig kloak.”

Departementet har ikke taget forslaget til følge. Det har ikke været hensigten med forslaget at varetage miljømæssige hensyn, som må forudsættes at være omfattet af lovgivningen om beskyttelse af miljøet, jf. bemærkningerne til forslagens § 2. Landstingsforordningen om beskyttelse af miljøet bemyndiger i henhold til § 7, nr. 5 Naalakkersuisut til at fastsætte regler om bestående og fremtidige bebyggelses tilslutning til kloak. Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 18, stk. 1: ”Inatsisartutloven fastsætter ingen pligt til at bygninger – hverken bestående bebyggelse eller fremtidigt byggeri – tilsluttes offentlig hovedkloakledning. Opmærksomheden henledes på, at kommunalbestyrelsen har mulighed for i en kommuneplan at fastsætte bestemmelser om, at nyt byggeri skal tilsluttes offentlig kloak.”

Til forslagens § 19, stk.1:

Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø:

”Det skal måske med i bemærkningerne her (kap. 6) eller under § 19, stk. 1, at hvis en ny tilslutning eller en eksisterende tilslutning til kloakken ændre væsentligt på selve spildevandsudledningen fra hovedkloakken, enten pga. indholdet i spildevandet eller pga. mængderne af spildevand, skal kommunens tilladelse til udledning af spildevand ændres eller godkendes på ny af Naalakkersuisut, ved ressortområdet for miljø.”

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 19, stk. 1: ”Opmærksomheden henledes på, at det ved væsentlige ændringer i arten og mængden af spildevandet kan være aktuelt, at miljømyndighedens godkendelse i henhold til miljøbeskyttelseslovgivningen skal indhentes.”

Til forslagens § 19, stk.3:

Qeqqata Kommunia:

”Det bør kun være en mulighed at kommunen kan overtage en stikledning som hovedledning fordi en ny ejer tilsluttes. Kommunen skal have mulighed for at sige fra, ellers kan den blive presset til at overtage lange driftsproblematisk stikledninger, hvis der etableres kreative tilslutninger af ”anden ejer”.”

Departementet bemærker, at det af bestemmelsen i § 19, stk. 2 fremgår, at kommunen kan stille krav til en stikledning, der senere skal fungere som hovedkloakledning. Følgende er tilføjet i bemærkningerne til § 19, stk. 3: ”Det er kommunen, der i henhold til bestemmelsen i § 19, stk. 2 stiller betingelserne for at en ledningsstrækning kan overgå til funktion som hovedledning. En sådan ledningsstrækning er således først en hovedledning, når kommunen har accepteret at ville overtage driften og vedligeholdelsen af den pågældende ledningsstrækning. Hvis kommunen ikke accepterer at overtage driften, skal kommunen kunne give en saglig begrundelse herfor.”

Til forslaget § 20:

SIK:

”SIK ønsker, at Naalakkersuisut skal kunne påtale kommuner, når og hvis behov for fornyelse af kloaksystemet er tiltrængt. Vi ser eksempel på enkelte kommuner, hvor kloaksystemet ikke længere kan opretholde tilfredsstillende service på grund af forældelse, hvor befolkningstilvæksten har overgået løbende renovering.”

Departementet har ikke fulgt henstillingen. Det har ikke været hensigten med forslaget at fastsætte sådanne bestemmelser, hvorefter Naalakkersuisut bemyndiges en særlig påtaleret overfor kommunerne med hensyn til varetagelsen af driften og vedligeholdelsen af de offentlige kloakledninger og veje. Ved indgåelse af byggemodningsaftalen er det mellem parterne således forudsat, at kommunerne som udgangspunkt forvalter i overensstemmelse med gældende offentligretlige regler. Udviser en kommune alvorligt svigt eller grov pligtforsømmelse ved varetagelsen af opgaver i medfør af bestemmelserne i denne Inatsisartutlov, vil det efter departementets umiddelbare opfattelse være en sag for den myndighed, der fører tilsyn med de valgte bestyrelses varetagelse af de kommunale forvaltninger.

Til forslaget § 20, stk. 1:

Kommune Kujalleq:

”Generelt er der behov for, at kommunen kan overføre udgifter til drift og vedligehold til ledningsbrugerne. Dette kan delvis gøres ved ændringer i § 20, således at der her indgår muligheder for kommunen at indhente betaling for nødvendige udgifter til drift og vedligehold ved ledningsbrugere. Der ses dog ikke i forslaget nogen § til belysning af kommunens udgifter ved eksisterende ledninger. Ideelt er udgifterne små med mindre bidrag til pumper og smårensninger; men i værste tilfælde skal ledninger udskiftes, forurenede jord fjernes og anlæg i drift repareres og/eller omlægges med store anlægsomkostninger. Der er derfor klart behov for en § med mulighed for kommunerne at få dækket udgifterne helt eller delvis ved ledningsbrugere, når behovet opstår.”

Departementet har ikke taget forslaget til følge. I henhold til byggemodningsaftalen modtager kommunerne bloktilskud til vedligeholdelsen af den del af byggemodningen (hovedkloakledninger og veje), som varetages af kommunerne. Forslaget indebærer ingen ændringer af byrde- og opgavefordelingen i henhold til byggemodningsaftalen.

Kommune Kujalleq:

”Der foreslås en tilføjelse om, at omkostningen ved stikledningen kan overdrages til kommunen mod at ejendomsejer betaler evt. i rater bidrag dækkende kommunens omkostninger til anlæg og/eller vedligehold.”

Kommune Kujalleq:

”[Der foreslås: *dept. fremhævning*] nyt stk. 4: ”Omkostninger ved hovedstikledninger påhviler kommunen. Kommunen kan påligne brugere at betale omkostningerne ved drift, vedligehold, ombygninger og reparationer evt. i rater bidrag dækkende kommunens omkostninger”.”

Departementet har ikke taget forslaget til følge. Som udgangspunkt påhviler anlæg, drift og vedligeholdelse af kloakstikledningen den enkelte bygnings ejer, jf. byggemodningsaftalen.

Det har ikke været hensigten med forslaget at udvide kommunernes opgaver i henhold til byggeomdogningsaftalen.

Til forslaget § 21, stk. 1:

Qeqqata Kommunia:

”Er det realistisk at kommunalbestyrelsen skal godkende al gående færdsel til offentlig vej her i landet uden hegn og uden privat ejendomsret til jord? Kun kørende færdsel bør omfattes af stk. 1.”

Departementet har ikke taget forslaget til følge. Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen, hvoraf blandt andet fremgår, at bestemmelsen tager sigte på etablering af fysiske adgange, som f.eks. gangbroer hen over grøfter og/eller ledninger langs en offentlig vej.

Til forslaget § 24, stk. 1:

Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik – Afd. for Landsplanlægning:

”Det forudsættes, at forhold, der er reguleret ved plan- og areallovgivningen eller regler, der er fastsat med hjemmel heri, bør påklages efter arealforordningens klagebestemmelser.”

Departementet har tilføjet følgende i bemærkningerne til § 24, stk. 1: ”Det bemærkes, at klage over forhold, der er reguleret ved plan- og areallovgivningen eller regler, der er fastsat med hjemmel heri, normalt skal indbringes på grundlag af plan- og areallovgivningens klagebestemmelser.”

Til forslaget § 24, stk. 6:

SIK:

”SIK mener, at forældelsesfristen på 6 måneder ikke er tilstrækkeligt, særligt i det nordlige Grønland, hvor der er permafrost i længere periode end i Sydgrønland. Derfor vil der være behov for længere tid end 6 måneder, hvor eventuelle mangler eller fejl først vil kunne findes når næste sommer indfinder sig. Vi har set eksempler på vejanlæg i Nordgrønland, som smuldrer om foråret.”

Departementet har ikke fulgt henstillingen. Bestemmelserne i § 24 handler om klager over retlige forhold. Materielle forhold, som f.eks. kvaliteten af det udførte arbejde, som høringsvaret er rettet mod, omfattes således ikke af klagebestemmelserne i Inatsisartutlovforslaget. I henhold til almindelige entrepriseretlige regler skal entreprenøren normalt stille sikkerhed for sine forpligtelser overfor bygherren. Sikkerheden nedskrives 1 år efter arbejdets aflevering og ophører 5 år efter afleveringen, medmindre bygherren inden da har fremsat krav om afhjælpning af mangler.

Bemærkninger til forslaget enkelte bestemmelser*Til § 1*

Et af Inatsisartutlovens hovedformål er at give kommunerne mulighed for at opkræve bidrag til den byggemodning af ubebyggede eller bebyggede områder, kommunerne gennemfører som en service for såvel borgerne som institutioner og erhvervsvirksomheder. Inatsisartutlovens fælles bestemmelser om bidrag til byggemodning af et område finder således anvendelse i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen med hjemmel i Inatsisartutloven f.eks. beslutter at opkræve et bidrag ved meddelelse af arealtildeling til et byggemodnet areal.

Som det fremgår af bestemmelsen handler byggemodning ikke blot om at byggemodne ”jomfruelige” områder, men også om byggemodning af (helt eller delvist) bebyggede områder. Der kan således forekomme bebyggede områder, der ikke er kloakeret, og hvor bebyggelsen forsynes med vand fra tankbil i mangel af muligheder for tilslutning til en offentlig hovedvandledning. Etablering af kloak- og vandledninger i bebyggede områder kan eksempelvis udføres som led i sanering af ældre byområder.

Til § 2

Inatsisartutloven har desuden til formål at fastsætte bestemmelser om anlæg og drift af de offentlige kloakker og veje. Inatsisartutloven har således bestemmelser om myndighedsroller mv. på området, ligesom Inatsisartutloven giver Naalakkersuisut hjemmel til at udfærdige regler om kloak- og vejmyndighedernes opgaver i lokalsamfundet og til at udfærdige standarder mv. for kloakledninger og veje.

Det bemærkes, at hensigten med formålsbestemmelsen om myndighedsrollen på kloakområdet i denne Inatsisartutlov ikke er, at kloakmyndigheden skal varetage egentlige miljømæssige hensyn, men alene rent anlægstekniske og teknisk-/ økonomiske hensyn. De miljømæssige hensyn er omfattet af miljølovgivningen, som naturligvis skal iagttages ved anlæg af kloakledninger.

Til § 3

Til stk. 1

At byggemodne et område vil sige at gøre området egnet til bebyggelse. Ved byggemodning tilvejebringes den for det pågældende område nødvendige infrastruktur, der afhængig af lov-mæssige krav og ønsket serviceniveau kan variere fra sted til sted.

Eksempler på elementer, der indgår i en byggemodning er veje, stier og pladser, kloak- og vandledninger, grøfter til afledning af regnvand og smeltevand, transformerstationer og kabelskabe for fremføring af elektricitet, telekabler mv. Nogle af disse elementer er lovbestemte, f.eks. veje og brandvandforsyning, mens andre, f.eks. stier, pladser, regulering af terrænet mv. er af mere servicebetonet art. Ligeledes er det ikke alle steder, der kan påregnes helårlig vandforsyning direkte til byggefelter eller bebyggelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen definerer forsyningsvirksomheder for elektricitet, vand og varme, da kun byggemodningsarbejder i relation til de nævnte forsyningsvirksomheder er omfattet af Inatsisartutlovens fælles bestemmelser om byggemodning, jf. §§ 9-11. Dette hænger sammen med, at telekabler alene nedlægges af TELE Greenland A/S, jf. i øvrigt byggemodningsaftalen.

Forsyningsvirksomheder for elektricitet og vand varetages næsten uden undtagelse af Nukissiorfiit, mens varmforsyningen kan være leveret fra varmecentraler eller fra kraftvarmeværker drevet af Nukissiorfiit eller fra kommunale forbrændingsanlæg og varmecentraler.

Til § 4

Til stk. 1

Via lukkede kloakledninger, der fortrinsvis er lagt under terræn i frostfri dybde, men mange steder også lagt på terræn og frostsikret med elvarmekabler, ledes spildevandet urenset til havet. Med passende mellemrum på kloakledningen anbringes der brønde, hvorfra det er muligt at rense ledningen.

Kloakeringen baseres principielt på gravitation, og kun i særlige tilfælde anvendes pumpning.

Til stk. 2

Kloakledningerne er kun bestemt for spildevand, jf. i øvrigt Inatsisartutlovens § 17, hvilket normalt omfatter alt spildevand fra husholdningerne, og det vil sige også afløbsvand fra vandklosetter, samt spildevand fra erhvervsvirksomheder mv.

Spildevand efter denne Inatsisartutlov omfatter dermed ikke regnvand, smeltevand og drænvand. Regnvand og smeltevand fra eksempelvis hustage, veje og pladser ledes således ikke til kloak, men direkte på terræn eller i grøfter og derfra videre til havet.

Til stk. 3

For at gøre det praktisk muligt at fastsætte ansvarsfordelingen med hensyn til anlæg, drift og vedligeholdelse af kloakledningerne, opdeles kloakledningsnettet i hovedledninger og stikledninger.

Principperne for opdelingen i hovedkloakledninger og kloakstikledninger bygger på samme principper, som i henhold til GTO-cirkulære har været anvendt siden 1970'erne. Definitionerne i bestemmelsen er altså en videreførelse af en årelang praksis på området.

Til nr. 1

Det simple tilfælde for betegnelsen "hovedledning" er, når ledningen afleder spildevandet fra mindst to bygninger med hver sin selvstændige ejer (driftsenhed). En selvstændig driftsenhed kan altså være en bygnings ejer, det være sig enten en person, et selskab eller en institution. En driftsenhed kan også være f.eks. en andelsboligforening eller en ejerforening, eller blot en afdeling eller en gren af en offentlig institution eller et privat selskab.

En kloakledning, der afleder spildevandet fra flere bygninger med samme ejer, f.eks. en andelsboligforening, er i henhold til definitionen kun en hovedledning, hvis bygningerne ikke hører til den samme bebyggelsesmæssige enhed. Det er typisk tilfældet, når bygningerne er

opdelt i grupper eller afsnit med hver sin indkørsel fra offentlig vej, eller er beliggende f.eks. på hver side af en offentlig vej.

Til nr. 2

Når spildevand fra en bygning ønskes afledt til en hovedkloakledning etableres forbindelsen i det simple tilfælde med en stikledning, der kobles direkte på hovedkloakledningen.

Som ”stikledning” betragtes i det simple tilfælde altså en ledning, der afleder spildevandet fra kun en bygning. I henhold til definitionen er det dog tillige en forudsætning, at bygningen ikke er en del af en til samme driftsenhed hørende bebyggelse, der ligeledes er tilsluttet hovedledningen.

Som ”stikledning” betragtes også en ledning, der samler spildevandet fra flere bygninger med samme ejer, f.eks. en andelsboligforening, når bygningerne hører til den samme bebyggelsesmæssige enhed. I praksis udelukker dette ikke nødvendigvis, at flere bygninger med samme ejer i nogle tilfælde godt kan have flere stikledninger tilsluttet den samme hovedledning, selv om bygningerne hører til den samme bebyggelsesmæssige enhed.

Det siger sig selv, at der vil være en lang række situationer, hvor der afviges fra de beskrevne simple tilfælde for principper om opdeling i hovedledninger og stikledninger. Således vil man ofte se, at flere bygninger er tilsluttet hovedkloakledningen via en fælles stikledning, uanset at bygningerne har forskellige ejere og uanset at bygningerne som følge heraf ikke umiddelbart hører til samme driftsenhed, jf. definitionen. I en sådan situation kan der eventuelt være tale om et ”kloaklav” – altså en sammenslutning af bygningsejere – som driver den fælles stikledning, der i princippet opfylder definitionen på en hovedledning. Dette betyder blot, at en driftsenhed udmærket kan bestå af en række bygninger med forskellige ejere, og hvor bygningerne ikke umiddelbart har andet til fælles end kloakstikledningen.

Afgørende for, hvornår en kloakledning, der opfylder den simple definition på en offentlig hovedkloakledning, er om kommunen har overtaget driften og vedligeholdelsen af den pågældende ledningsstrækning.

Til § 5

Til stk. 1

Det ligger i definitionen, at ”offentlige veje” i denne Inatsisartutlov skal forstås bredt, og at veje dermed også er stier, der anlægges sammen med vejene. I Inatsisartutloven benyttes alene betegnelsen ”veje”, uanset at en kommuneplan eventuelt kan operere med forskellige inddelinger af veje i klasser, eksempelvis primærveje og sekundærveje, bydelsveje og kvarterveje, eller andre inddelinger.

Til veje regnes desuden pladser beregnet for både kørende og gående færdsel, og hvortil offentligheden har adgang. Sådanne pladser kan f.eks. være parkeringspladser, torve og havnearealer i det omfang offentlig færdsel er tilladt på arealerne.

Kun offentlige veje og pladser, der administreres af kommunen er omfattet af lovgivningen. Det vil sige, at f.eks. indkørsler og parkeringspladser samt interne veje, der etableres i og ved beboelser, virksomheder og øvrig bebyggelse ikke omfattes af Inatsisartutloven, selvom offentligheden normalt har adgang hertil.

Til stk. 2

Definitionen på offentlige stier omfatter både stier, der anlægges sammen med offentlige veje for den kørende færdsel samt stier, der anlægges særskilt uden at være en del af offentlige veje. Offentlige stier beregnet for gående færdsel, og som ikke er en del af offentlige veje, er stier, herunder gangbroer og trapper, der af kommunen etableres i og på terrænet.

Til offentlige stier regnes undertiden også "vinterveje" i form af skiløjper, slæderuter og særlige korridorer for færdsel med snescooter.

Til § 6

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at den overordnede myndighed for offentlige kloakledninger og offentlige veje er Naalakkersuisut. Naalakkersuisut varetager som den overordnede myndighed for kloakledninger og veje blandt andet regeludstedelse, og er desuden klageinstans for retlige spørgsmål vedrørende afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer i forhold omfattet af Inatsisartutloven, jf. § 24.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at kommunalbestyrelsen forvalter den lokale myndighed for de offentlige kloakledninger indenfor kommunens grænser.

Desuden fastsætter bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen er ansvarlig for planlægningen og udførelsen af nye offentlige kloakledninger. Det følger i øvrigt af planlovgivningen, at kommunalbestyrelsen har både en ret og en pligt til at planlægge infrastrukturen indenfor kommunens grænser. Dette skal naturligvis ske under hensyntagen til den øvrige kommuneplanlægning.

Endelig fastslår bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen varetager driften og vedligeholdelsen af de offentlige kloakledninger. Heri ligger, at kommunalbestyrelsen har pligt til at holde de offentlige kloakledninger i forsvarlig og driftssikker stand. Det ligger i bemyndigelsesbestemmelsen, at det i den sammenhæng naturligvis er kommunalbestyrelsen, der selv prioriterer, hvilke vedligeholdelsesarbejder, der skal udføres på kommunens kloakledninger.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at kommunalbestyrelsen forvalter den lokale myndighed for de offentlige veje indenfor kommunens grænser.

Desuden fastsætter bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen er ansvarlig for planlægningen og udførelsen af nye offentlige veje. Det følger i øvrigt af planlovgivningen, at kommunalbestyrelsen har både en ret og en pligt til at planlægge infrastrukturen indenfor kommunens grænser. Dette skal naturligvis ske under hensyntagen til den øvrige kommuneplanlægning.

Til anlæg af veje hører også udførelse af tilbehør i forskelligt omfang, så som sikkerhedsudstyr i form af værn, skilte mv. Undtaget herfra er vejbelysning, som er henlagt til Nukissiorfiit, idet de fundamenter, hvorpå lysmaster anbringes, udføres af kommunen som en del af tilbehøret til vejene.

Endelig fastslår bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen varetager driften og vedligeholdelsen af de offentlige veje. Heri ligger, at kommunalbestyrelsen har pligt til at holde de offentlige veje i den stand, som trafikken kræver. Dette omfatter også grusning og snerydning af offentlige veje og stier, hvor det er påkrævet. Det ligger i bemyndigelsesbestemmelsen, at det i den sammenhæng naturligvis er kommunalbestyrelsen, der selv prioriterer, hvilke vedligeholdelsesarbejder, der skal udføres på kommunens veje.

Til stk. 4

Hensigten med bestemmelsen er at give Naalakkersuisut mulighed for at fastsætte regler om udøvelsen af den lokale myndighed, jf. stk. 2 - 3, herunder myndighedens virke og opgaver. Således kan der fastsættes regler om kommunalbestyrelsens administration, planlægning, drift og vedligeholdelse af samt kontrol og tilsyn med kloakledningerne og vejene i kommunen.

Til § 7

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte regler og standarder for offentlige kloakledninger og veje. Hermed menes der tekniske forskrifter og anvisninger for henholdsvis kloakledningers og vejes udførelse. Formålet med sådanne tekniske forskrifter og anvisninger er at sikre anvendelsen af teknisk-/ økonomisk forsvarlige og gennemprøvede løsninger, og at der på landsplan opnås en ensartet standard for kloakledninger og veje i byer og bygder.

I forskrifter og anvisninger kan således fastsættes krav til kloakledningers og vejes linjeføring, dimensionering, materialevalg, sikkerhed, standarder mv., ligesom der kan gives anbefalinger om entrepriseforhold og andre administrative forhold af teknisk-/ økonomisk art. Endvidere kan forskrifter og anvisninger indeholde de tekniske betingelser, der normalt stilles ved kloakstikledningers udførelse og tilslutning til hovedkloakledning.

Mht. anbefalinger om entrepriseforhold er der tænkt på retningslinjer i forhold til tilbudslovgivningen og gældende aftaler om bygge- og anlægsvirksomhed (AP95), f.eks. om entrepriseadministration og bygherreroller, krav til kvalitetssikring (udbudskontrolplaner) mv.

Der foreligger for tiden følgende anvisninger, udgivet af det tidligere hjemmestyre:

- Kloakanlæg i Grønland. Anvisning i udførelse. September 1983. Revideret udgave, januar 1992.
- Veje i grønlandske byer. Anvisning i projektering og udførelse. Oktober 1987. Revideret udgave, februar 1992 (under revision).
- Bygdeveje i Grønland. Anvisning i udførelse. Juli 1984.

Disse anvisninger opretholdes, indtil de ophæves eller erstattes i medfør af denne Inatsisartutlov.

Anvisningerne må på visse områder anses for uopdaterede, og de må derfor bruges under iagttagelse af dette og med de som følge heraf nødvendige tilpasninger, indtil nye reviderede udgaver foreligger.

Til § 8

Centrale registre over de offentlige kloakledninger og veje er en forudsætning for, at der kan føres forhandlinger mellem KANUKOKA og Selvstyret om bloktilskud til driften og vedligeholdelsen af kloakledningerne. Registerne anses desuden for at være et uundværligt redskab ved kommunernes budgetlægning med henblik på drift og vedligeholdelse samt planlægning og udbygning af deres kloakledninger og veje.

Til stk. 1

Med baggrund i en årelang praksis forvalter den nettostyrede selvstyrevirksomhed Asiaq på vegne af Naalakkersuisut fortegnelser over kloakledningerne og vejene, og fremstiller ligeledes specielle oversigtskort i målestok 1:2.000 over kloakledningerne og vejene.

Med hensyn til kloakledningerne indeholder fortegnelserne oplysninger om blandt andet ledningernes dimensioner, længder og koter, kloakbrønde mv.

Med hensyn til vejene indeholder fortegnelserne oplysninger om blandt andet længder, bredder og arealer, arten af befæstelse mv.

Bestemmelsen giver Asiaq lovmæssig hjemmel til varetagelsen af opgaven.

Til stk. 2

Uden en løbende indberetning fra kommunerne har Asiaq ikke mulighed for at holde de centrale registre for kloakledningerne og vejene opdateret. Bestemmelsen fastsætter derfor, at kommunerne har pligt til at foretage en løbende indberetning til Asiaq om udbygninger, ændringer, nedlægninger og andre væsentlige forandringer af henholdsvis deres kloakledningsnet og vejnet.

Der er på dette område reelt tale om en fast indarbejdet praksis gennem mange år, som der herved etableres en lovmæssig hjemmel for.

Til stk. 3

Bestemmelsen giver Asiaq ret til at forlange betaling for sine ydelser, i øvrigt i henhold til vanlig praksis. Dette kan f.eks. ske ved fastsættelse af faste takster og timesatser i et pris- og takstblad, virksomheden udarbejder.

Til stk. 4

Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte regler for registrenes udarbejdelse og ajourføring. Der kan i disse regler være tale om krav og retningslinjer, som både Asiaq og kommunerne skal iagttage ved registrenes ajourføring, kontrol på stedet, indberetning mv.

Mht. indberetning kan der f.eks. være tale om krav om anvendelse af bestemte formater, så data umiddelbart kan vises i det geografiske informationssystem NunaGIS.

Til § 9

Vand-, varme- og kloakledninger samt el- og telekabler mv. lægges hyppigt langs med vejene, enten nedgravet i selve vejarealet, eller vand- og varmeledninger anbringes sammen med el- og telekabler på bæringer over terræn i vejsiden. Hensigten med bestemmelsen, som hænger delvist sammen med bestemmelsen i § 23, er dels at give kommunen mulighed for at registre vejens tilstand inden arbejdets udførelse, dels at undgå, at der ved gravearbejde i veje –

typisk ved udførelse af supplerende byggemodning i bebyggede områder – sker skade på bestående, nedgravede ledninger og kabler. Normalt påhviler udgifterne til ledningsarbejdet og den nødvendige retablering af vejarealet den pågældende ledningsejer.

Ved tilladelse til gravearbejde i vejene påser kommunen som lokal vejmyndighed, at den, der udfører arbejdet, er underrettet om eventuelle bestående ledninger nedgravet i det aktuelle vejareal.

Uopsættelige reparationsarbejder forekommer f.eks. ved pludselige brud på ledninger. Uopsættelige reparationer af bestående ledningsanlæg kan umiddelbart påbegyndes, men forinden bør en tilladelse dog så vidt muligt indhentes fra vejmyndigheden. Normalt skal politiet underrettes om arbejdet, specielt i situationer, hvor arbejdet giver anledning til væsentlige trafikale gener.

Til § 10

Med bestemmelserne i § 10 gives der kommunerne ret til at videreføre, hvad der i store træk har været praksis på området igennem mange år, jf. bemærkningerne i det følgende.

I medfør af planlovgivningen varetager kommunalbestyrelsen den lokale planmyndighed. Beslutning om byggemodningens omfang, placering og udbygningsmæssige rækkefølge er derfor i udgangspunktet – med de bindinger der følger af anden lovgivning – et kommunalt anliggende, som løbende justeres i kommuneplanlægningen.

Planlovgivningen fastsætter ikke nogen pligt til at foretage byggemodning, hverken for kommunerne eller for Selvstyret. Kommunalbestyrelsen har dog pligt til at sikre, at der altid inden for byzone findes tilstrækkelige lokalplanlagte arealer til at dække behovet for byudvikling.

I henhold til byggemodningsaftalen vil forhandling om Selvstyrets eventuelle medfinansiering af byggemodningen ved inddragelse af nyt land til bebyggelse således ske på grundlag af en plandialog mellem den enkelte kommune og Selvstyret med udgangspunkt i kommuneplanlægningen.

Anden lovgivning medfører, at der undertiden og i et efter omstændighederne givet omfang etableres vej og el-, vand- og varmforsyning samt kloak. Disse forhold skal enten indarbejdes i den fysiske planlægning – typisk ved en løbende dialog og efterfølgende forhandling og koordinering med Nukissiorfiit – både for det aktuelle lokalområde og de tilstødende områder, idet udformning og dimensionering af ledninger skal fastlægges i en større sammenhæng.

Det bemærkes, at en af de væsentligste veje til den gode koordination mellem de ansvarlige parter for byggemodningen går gennem den nødvendige plandialog mellem parterne. Gennemførelse af plandialogen med udgangspunkt i kommuneplanlægningen er således af afgørende betydning for en vellykket koordination mellem de involverede parter ved byggemodningen.

Planlægning af byggemodningsstandarder for et givent by- eller bygdeområde sker indenfor et vist spillerum. Bygninger må ifølge bygningsreglementet ikke ligge over 40 meter fra anlagt vej, men kommunalbestyrelsen kan i den fysiske planlægning indarbejde en gunstigere kvalitet ved anlæg af adgangsvej, eventuelt med fælles parkeringspladser.

Tilsvarende kan kommunalbestyrelsen med udgangspunkt i et ønsket serviceniveau afdøre, om et byområde skal udbygges med vandforsyning og kloakering, men sundhedsmyndigheden kan omvendt via miljølovgivningen eventuelt stille krav om kloakering. Endvidere kan Nukissiorfiit betinge sig et vist antal tilslutninger som grundlag for udbygning af vandforsyningen eller med henvisning til en begrænset vandressource modsætte sig en yderligere udbygning.

Til stk. 1

Med det formål at gøre et ubebygget område egnet til bebyggelse eller anden anvendelse i overensstemmelse med kommuneplanen kan kommunalbestyrelsen iværksætte byggemodning i varierende omfang af området, jf. ovenstående generelle bemærkninger. Omfanget af den byggemodning, der iværksættes, er ofte afhængig af resultatet af en teknisk-/ økonomisk analyse, og om de nødvendige bevillinger kan afsættes til formålet.

Også i bebyggede områder kan kommunalbestyrelsen iværksætte byggemodning. Dette kan f.eks. ske som led i sanering af et ældre byområde, som ikke er kloakeret, og hvor bebyggelsen forsynes med vand fra tankbil i mangel af muligheder for tilslutning til en offentlig hovedvandedledning. Ved en sådan supplerende byggemodning vil der typisk være tale om anlæg af vandforsynings- og kloakledninger.

Til stk. 2

I henhold til aftalen mellem KANUKOKA og Selvstyret om byrde- og opgavefordeling for byggemodning skal sammensatte byggemodningsprojekter udføres med en bygherre. Sammensat byggemodning vil sige hvor kloakering, anlæg af vej, el-, vand- og/eller varmforsyningsledninger udføres samtidigt og med samme linjeføring. Hensigten med en bygherre for den samlede byggemodning er at opnå en rationel anlægsproces i henhold til en årelang aftalepraksis mellem de pågældende myndigheder.

Nukissiorfiit er derfor som udgangspunkt forpligtet til, at lade kommunerne varetage bygherrollerollen for de ledningsarbejder, energiforsyningsvirksomheden normalt ellers er ansvarlig for. Bestemmelsen bemyndiger kommunalbestyrelsen til efter aftale med en forsyningsvirksomhed som Nukissiorfiit at varetage projektering og udførelse af el-, vand- og varmeledninger, dog således at hver part afholder sin andel af det samlede projekts finansiering. En sådan aftale indebærer desuden, at forsyningsvirksomheden som myndighed for el-, vand- og varmforsyning har overtilsynet med disse dele af den sammensatte byggemodning, både i projektfasen og i udførelsesfasen.

Den omvendte rollefordeling kan dog også aftales mellem parterne, således at Selvstyret ved Nukissiorfiit står som bygherre, mens kommunen som myndighed for kloakledninger og veje har overtilsynet hermed.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at ledningsarbejder, som kommunen har udført for en forsyningsvirksomhed, jf. ovenstående bemærkninger, overdrages til forsyningsvirksomheden efter arbejdets færdiggørelse. Forsyningsvirksomheden varetager herefter drift og vedligeholdelse af den pågældende ledningsstrækning.

Til § 11

Som med bestemmelserne i § 10 handler bestemmelserne i § 11 også om en videreførelse på et lovmæssigt grundlag af, hvad der i store træk har været praksis på området igennem mange år.

Til stk. 1

I et område beregnet for bebyggelse eller anden anvendelse i henhold til en kommuneplan kan personer og/eller selskaber for egen regning sørge for byggemodning af området. Det kan f.eks. være tilfældet, når kommunen og/eller Nukissiorfiit af finansielle grunde eller på grund af teknisk-/ økonomiske forhold ikke har mulighed for at gennemføre byggemodningen eller dele af den.

Personer, institutioner og selskaber er såvel fysiske som juridiske personer, offentlige og private institutioner, myndigheder, offentlige og private virksomheder etc. Personer kan f.eks. være private bygherrer, eller det kan være en kreds af personer i form af en stiftet andelsboligforening eller en stiftet ejerforening, mens selskaber f.eks. kan være private eller offentligt ejede erhvervsvirksomheder.

Det er naturligvis en forudsætning, at pågældende personer og/eller selskaber har brugsret til hele eller dele af området.

Til stk. 2

Det følger af bestemmelsen, at også i områder med bestående bebyggelse, og som ikke er fuldt byggemodnet, kan personer og/eller selskaber for egen regning sørge for byggemodning af området. Der gælder i øvrigt samme betragtninger som anført i bemærkningerne til stk. 1.

Til stk. 3

I bestemmelsen er angivet vilkårene for byggemodning efter stk. 1 og stk. 2. Kommunens og de berørte forsyningsvirksomheders accept og betingelserne herfor skal således på forhånd være indhentet og afklaret, hvilket vil sige inden arbejdet med byggemodningen sættes i gang. Såvel kommunen som de berørte virksomheder vil i den forbindelse føre kontrol med arbejdets udførelse, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 10, stk. 2 om myndighedernes overtilsyn.

Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at når arbejdet med byggemodningen er færdigt, overdrages de enkelte dele af byggemodningen i påkommende tilfælde til kommunen, henholdsvis respektive forsyningsvirksomheder. Det er selvsagt kun de dele af byggemodningen, som i henhold til definitionerne i §§ 4-5 og anden relevant lovgivning er offentlige myndigheders ansvar, der overdrages.

Til § 12

Med bestemmelserne i §§ 12-14 om bidrag til byggemodningen er der reelt tale om en legalisering af, hvad der i store træk har været praksis på området igennem mange år, jf. bemærkningerne i det følgende.

Mange kommuner har således gennem årene opkrævet byggemodningsandele for fremføring af vej, vand og kloak til lokalområdet. Byggemodningsandele har været fastsat ved fordeling af de faktiske udgifter til byggemodningen af lokalområdet på rettighedshaverne til arealer og/eller byggefelter i det pågældende lokalområde. I praksis er byggemodningsandelen blevet opkrævet som et vilkår ved arealtildelinger i området.

Betalingen for byggemodningsandele er indtil ikraftsættelsen af denne Inatsisartutlov sket efter de almindelige (danske) betingelser for kommunernes opkrævning af gebyrer.

Kommunal byggemodning er som udgangspunkt en service rettet mod de borgere, virksomheder og institutioner, der i hvert enkelt tilfælde får gavn af byggemodningen. For en sådan service er kommunen berettiget til at opkræve bidrag svarende til de faktiske udgifter ved byggemodningen i henhold til bestemmelserne i §§ 12-14.

Bestemmelserne i §§ 12-14 giver kommunerne stor indflydelse på, hvilken prispolitik der skal gælde for byggemodnede områder i den enkelte kommune. I den hensigt at fremme erhvervsudviklingen kan det f.eks. tænkes, at en kommune tilbyder byggemodnede erhvervsarealer på særligt gunstige vilkår. Omvendt bemærkes det dog også, at der eksempelvis intet vil være i vejen for, at kommunerne indbyrdes – eventuelt ved KANUKOKAs mellemkomst – aftaler ensartede fordelingsnøgler og/eller et sæt standardbidrag gældende for hele landet, når blot det sker under iagttagelse af bestemmelserne i dette kapitel om fastsættelse af fordelingsnøgler og standardbidrag.

Betaling for tilslutning til elektricitet og varme samt telekommunikation er reguleret i lovgivningen om energiforsyning og telekommunikation.

Til stk. 1

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ved meddelelse af arealtildeling til et byggemodnet areal opkræves et bidrag til byggemodningen. En sådan beslutning skal bekendtgøres i en kommuneplan eller en kommunal vedtægt.

Som det fremgår af bestemmelsen, har kommunalbestyrelsen som udgangspunkt valgfrihed med hensyn til, om der skal betales bidrag til byggemodningen af et område.

Kommunalbestyrelsen må naturligvis ikke misbruge denne valgfrihed ved at forskelsbehandle rettighedshavere til arealer eller byggefelter indenfor det samme byggemodnede lokalområde. Er der i en kommuneplan eller en kommunal vedtægt fastsat bestemmelser om bidrag til byggemodningen, gælder bestemmelserne for alle, der opnår brugsret til arealer og/eller byggefelter i området. Valgfriheden betyder altså ikke, at kommunalbestyrelsen kan lade enkelte rettighedshavere slippe for at betale bidrag i et lokalområde, hvor det er bestemt, at der skal betales bidrag til byggemodningen.

Til stk. 2

Når kommunalbestyrelsen beslutter, at der skal betales bidrag til byggemodningen angiver bestemmelsen, at bidraget enten kan fastsættes ved en fordelingsnøgle eller som et standardbidrag efter nærmere angivne regler, jf. stk. 4-7.

Kommunalbestyrelsen bestemmer selv fordelingen af bidraget på de enkelte delområder (byggefelter) indenfor det byggemodnede område. Ved ensartet bebyggelse, f.eks. boliger i form af rækkehuse, indebærer fastsættelsen af en fordelingsnøgle normalt ingen vanskeligheder. Ved blandet bebyggelse i samme lokalområde, f.eks. boliger og erhverv, kræver det normalt nogen øvelse fra kommunens side for at finde frem til en retfærdig fordelingsnøgle.

Der henvises til nedenstående eksempel på beregning af fordeling af bidrag til byggemodning på byggefelter.

Eksemplet baseret på et B-overslag for byggemodning af et område til beboelse er taget fra Ilulissats betalingsvedtægt for byggemodning af Ilulissat Nord, september 2007. Desuden er der angivet en model for bidragets beregning i forhold til erhvervsvirksomheder.

Bygningstyper	Anslået antal byggefelter	Antal bolighenheder pr. byggefelt	Anslåede bolighenheder	Byggemodningsgebyr pr. byggefelt
Enfamiliehuse	100	1	100	242.234
Kæde-/rækkehuse	82	1	82	242.234
Punkthuse	31	4	124	968.936
Etageejendomme	29	3	87	726.702
I alt	242		393	

Erhvervsvirksomheder	Byggemodningsudgift	Max tilladt antal m2 etageareal i området	Fordeling af gebyr pr. antal m2 etage	Fordelingsnøgle
Detail handel/ liberalt erhverv	Antal kr. (X)	m2 etage (Y)	Antal m2 etage (Z)	$(X/Y) \times Z =$ gebyr

Erhvervsvirksomheder	Antal udlagte erhvervsarealer (Y)	Byggemodningsgebyr pr. byggefelt
Større Erhvervsvirksomheder	Y	B-overslag/Y

Pos	Betegnelse	Pris kr.	Pris i alt kr.
1	Arbejdsplads mm.		7.397.000
2	Særlige vinterforanstaltninger		0
11	Nedrivning	0	
12	Særlige arbejder	0	
10	Anlægsmodning		0
21	Bydelsvej	4.191.000	
22	Sekundærvej	23.898.000	
23	Lokalvej	8.026.000	
24	Parkeringspladser	1.360.000	
25	Vendepladser	240.000	
26	Stier	696.000	
20	Vejanlæg		38.411.000
41	Kloak og dræn	19.270.000	
42	El-frostsikring, afløb	2.051.000	
43	Vand	11.351.000	
44	El-frostsikring, vand	2.107.000	
45	Afløbsbygværker	779.000	
40	Ledningsarbejder		35.558.000
51	Vejbelysning	0	
52	El-arbejder	0	
53	Telearbejder	0	
54	Særlige arbejder	0	
50	El-arbejder og telearbejder		0
60	Maskinelt udstyr	0	
70	Smedearbejder	0	
91	Uforudsigelige udgifter 12 %		81.366.000 9.763.920
90	Håndværksudgifter i alt kr.		91.129.920
	Omkostninger, Projektering og byggeadministrati- on		4.068.000
	Omkostning, rejseudgifter, trykning mv.		0
	ANLÆGSUDGIFTER		95.197.920

Eksempel på opstilling af B-overslag

Beregning af udgiften pr. boligenhed:	
B-overslag	95.198.000
Boligenheder	393
Pris pr. boligenhed	242.234

Ordningen med standardbidrag er ny i forhold til vanlig praksis. Der er med denne ordning tænkt på mulige administrative lettelser for kommunen, når store områder med mange byggefelter byggemodnes. Fastsættelse af standardbidrag til byggemodning kan desuden forenkle budgetlægningen for den, der planlægger et byggeri i et af kommunens ledige og byggemodnede områder.

Det har ikke været hensigten med bestemmelserne i § 12, stk. 4 - 6, at fastsætte regler om standardbidrag for enhver tænkelig anvendelse af et byggemodnet areal. Der er kun tænkt på de mest hyppige anvendelsesformer – nemlig byggeri – således at der er mulighed for at anvende standardbidrag i de mest udbredte tilfælde. Hvor der er tale om anvendelse af byggemodnede arealer til andet end byggeri, eksempelvis arealer til oplag, må et eventuelt bidrag til byggemodningen beregnes ved hjælp af en fordelingsnøgle, jf. bestemmelserne i stk. 3.

Til stk. 3

Principperne for beregning af byggemodningsbidraget ved anvendelse af en fordelingsnøgle svarer til den hidtidige praksis for kommunernes opkrævning af byggemodningsandele.

Bestemmelsen fastsætter, at den sum, der lægges til grund for beregningen af byggemodningsbidraget højst må svare til de faktiske udgifter, som kommunen anvender til den konkrete byggemodning af det pågældende område, som fordelingsnøglen anvendes på. Det præciseres, at kun de med byggemodningen direkte forbundne udgifter kan lægges til grund for beregningen af denne sum, ligesom det præciseres, at det kun er de udgifter, som kommunen selv anvender til byggemodningen, der kan gøres til genstand for beregning af bidraget.

Udgifter, som kommunen får refunderet, når kommunen efter aftale med en eller flere forsyningsvirksomheder varetager bygherrerollen på vegne af respektive forsyningsvirksomhed(er), medregnes således ikke i bidraget. Det samme gælder for eventuelle tilskud fra Selvstyret til den konkrete byggemodning.

I områder, hvor byggemodningen alene er finansieret af staten eller via landskassen, hvilket i en del byer navnlig gælder for byggemodning udført før 1. januar 1998, vil disse beregningsregler have den konsekvens, at der ikke kan beregnes bidrag, medmindre kommunen har udført supplerende byggemodning i området.

De dele af byggemodningen, som omfattes af bidraget er normalt kloakledninger og veje (inkl. eventuelle pladser og stier mv.) samt vandforsyningsledninger i det omfang, der ikke opnås finansiering fra Selvstyret via bevilling til Nukissiorfiit.

Endelig præciseres det, at som udgifter til den konkrete byggemodning regnes foruden de egentlige anlægsudgifter også udgifter til administration, herunder trykning af projekt- og udbudsmateriale, ekspropriation, projektering, projektopfølgning, udbud, byggeledelse og tilsyn.

Er byggemodningen af et område ikke iværksat på det tidspunkt, hvor byggefelter annonceres ledige, og er der end ikke kontraheret om arbejdets udførelse, må den sum, der lægges til grund for beregningen af bidraget nødvendigvis bestemmes ved beregning af et kvalificeret overslag (et såkaldt B-overslag). Efterfølgende kan der eventuelt blive tale om en regulering af bidraget, når de endelige udgifter er opgjort.

Der henvises til ovenstående eksempel på et B-overslag.

Til stk. 4

Der kan for boliger (lejligheder) i enfamiliehuse, dobbelthuse, række-/ kædehuse og lignende bebyggelse fastsættes et standardbidrag for byggemodning pr. boligenhed. Det fremgår, at kommunen kan bestemme, om standardbidraget kun gælder for et bestemt lokalområde, eller om det skal udstrækkes til at gælde for flere lokalområder i en by, eller om det skal være ens i hele byen eller i hele kommunen. For boligenheder i bygder kan der ligeledes fastsættes et fælles standardbidrag.

Til stk. 5

Der kan for boliger (lejligheder) i etageboligbyggeri fastsættes et standardbidrag for byggemodning pr. bolig (lejlighed). Det fremgår, at kommunen kan bestemme, om standardbidraget kun gælder for et bestemt lokalområde, eller om det skal udstrækkes til at gælde for flere lokalområder i en by, eller om det skal være ens i hele byen eller i hele kommunen.

Til stk. 6

Der kan for andet byggeri end boliger fastsættes et standardbidrag for byggemodning pr. kvadratmeter etageareal. Det fremgår, at kommunen kan bestemme, om standardbidraget kun gælder for et bestemt lokalområde, eller om det skal udstrækkes til at gælde for flere lokalområder i en by, eller om det skal være ens i hele byen eller i hele kommunen.

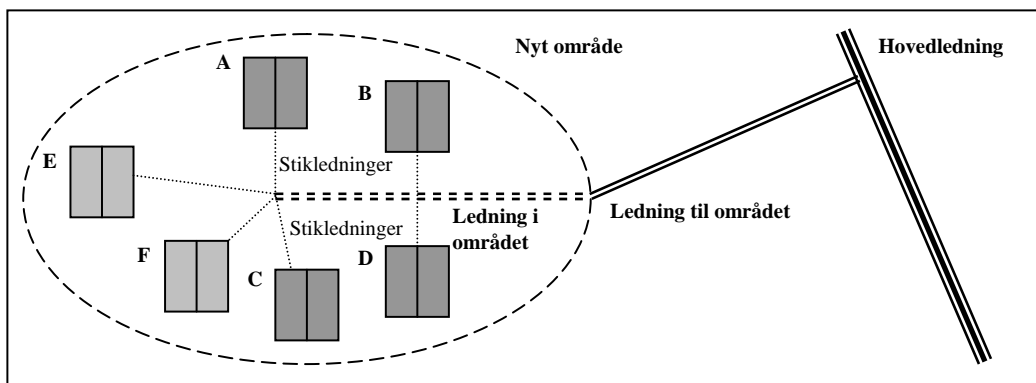
Eksempler på andet byggeri end boliger er erhvervs- og institutionsbyggeri, f.eks. butikker, kontorer, industri- og lagerbygninger, hoteller og restauranter, idrætshaller, skoler, dag- og døgninstitutioner, kollegier, plejehjem, sygehuse osv. Ved fastsættelsen af standardbidrag efter stk. 6 må kommunen naturligvis forholde sig til, at omfanget af installationer kan variere betragteligt mellem forskellige kategorier af bygninger. En lagerbygning med få eller ingen vandinstallationer belaster næppe vandforsynings- og kloakledningsnettet i samme grad som eksempelvis en institutionsbygning med mange vandinstallationer og flere brugere.

Til stk. 7

For standardbidragene efter stk. 4-6 gælder den regel, at standardbidraget ikke må fastsættes højere end svarende til niveauet for det bidrag til byggemodning, der normalt betales for tilsvarende enheder i områder med en tilsvarende byggemodningsstandard i kommunen. Dette niveau bestemmes på grundlag af et gennemsnit over de seneste 3 år af kommunens endeligt opgjorte udgifter til byggemodning i områder af tilsvarende karakter og eventuelt reguleret til det aktuelle prisniveau i henhold til byggeomkostningsindekset.

Grønlands Statistik udsender et byggeomkostningsindeks to gange om året, henholdsvis pr. 1. januar og 1. juli.

I følgende eksempel beskrives, hvordan udgifterne til byggemodningen af et område fordeles i et ideelt planforløb (for overskuelighedens skyld behandler eksemplet kun vand- og kloakledninger).

I henhold til en kommuneplan er det i figuren viste område udlagt til bebyggelse (byggefelterne A-F). Ved en plandialog mellem kommunen og Nukissiorfiit er det aftalt, at kommunen for en bevilling fra Nukissiorfiit anlægger hovedvandedning fra eksisterende ringforbindelse (hovedledning) til området. Af sit bloktilskud i henhold til byggemodningsaftalen har kommunen afsat den nødvendige bevilling til etablering af hovedkloakledning fra eksisterende hovedledning til området (i samme linjeføring som hovedvandedningen til området). Kommunen har endvidere besluttet, at lægge ud for finansieringen og stå for anlæggelsen af såvel hovedvandedning og hovedkloakledning inde i området (den såkaldte interne byggemodning i henhold til byggemodningsaftalen). Da der i byggefelterne A-F er tale om ensartet bebyggelse, er der i kommuneplanen i henhold til § 12, stk. 3 i denne Inatsisartutlov fastsat en ligelig fordeling af bidraget til den af kommunen etablerede interne byggemodning. Bidragets størrelse fastsættes efterfølgende på baggrund af et indhentet tilbud på udførelse af arbejdet til fast pris, og i henhold til § 14, stk. 1 er det i en kommunal vedtægt bestemt, at betalingen af bidraget forfalder ved udstedelse af tilladelse til arealanvendelse.

I et mindre ideelt planforløb kan man forestille sig følgende scenarie: I henhold til en godkendt kommuneplan er kun byggefelterne A-D i figuren udlagt til bebyggelse. Byggemodning og opkrævning af bidrag er gennemført som beskrevet ovenfor ved det ideelle forløb. Bidragene er nu blot fordelt på kun fire byggefelter mod før seks byggefelter, og de er som følge deraf højere. Efter nogle år opstår der behov for ledige byggefelter i den pågældende bydel. Ved en vurdering af restrummeligheden i området med byggefelterne A-D er kommunen nået frem til, at der kan opføres flere bygninger på et umiddelbart tilstødende areal, idet såvel vand- og kloakledningerne i området har den nødvendige ekstra kapacitet. I et tillæg til kommuneplanen bestemmes det derfor, at der udlægges to nye byggefelter E-F i området. Samtidigt fastsættes der i tillægget til kommuneplanen en ligelig fordeling mellem alle byggefelterne A-F af bidraget til den tidligere af kommunen etablerede interne byggemodning i området. Dette indebærer, at rettighedshaverne til byggefelterne E-F skal betale et bidrag svarende til den forholdsmæssige andel, som ejerne af bygningerne på byggefelterne A-D skal have tilbageført, da udgifterne nu fordeles på flere.

Endelig kan man forestille sig et scenarie, der som ovenfor følger et ideelt planforløb, men hvor byggefelterne A-F er udlagt til en samlet blokbebyggelse med samme byherre, som er et byggekonsortium. I henhold til byggemodningsaftalen og jævnfør § 11, stk. 1 i denne Inatsisartutlov aftaler konsortiet med henholdsvis kommunen og Nukissiorfiit, at det selv finansierer og udfører den interne byggemodning i området. Som følge deraf fastsættes der ikke noget bidrag til byggemodningen, men det aftales, at kommunen efterfølgende overtager driften og vedligeholdelsen af hovedkloakledningen i området, jævnfør § 11, stk. 3 i denne Inatsi-

sartutlov, mens Nukissiorfiit overtager driften og vedligeholdelsen af hovedvandleddningen i området i henhold til byggemodningsaftalen.

Til § 13

Til stk. 1

Som ved byggemodning af ubebyggede områder kan kommunalbestyrelsen ved supplerende byggemodning i helt eller delvist bebyggede områder bestemme, at ejere af bygninger i det pågældende område skal betale bidrag til den supplerende byggemodning. I denne situation vil betaling af bidrag typisk være en betingelse for tilslutning til nyetablerede kloak- og vandforsyningsledninger.

Til stk. 2

For fastsættelse af bidragets størrelse ved supplerende byggemodning af helt eller delvist bebyggede områder anvendes samme principper som ved byggemodning af ubebyggede områder, jf. bestemmelserne i § 12, stk. 2-7. Dette indebærer, at der på tilsvarende vis er mulighed for enten at fastsætte bidraget ved hjælp af en fordelingsnøgle, eller der kan fastsættes et standardbidrag.

Ved en supplerende byggemodning af et helt eller delvist bebygget område er der som regel tale om etablering af vandforsyningsledninger samtidig med at området kloakeres. Bidrag ved tilslutning til hovedkloakledning indbefatter derfor også tilslutning til offentlig vandforsyning.

Det er normalt ikke tilladt, at bygninger tilsluttes offentlig vandforsyning uden samtidig tilslutning til kloak, da afledning til samletank er urealistisk med de spildevandsmængder, der herved er tale om. Afledningen af spildevandet via grøfter på terrænet er ligeledes urealistisk ved bygninger tilsluttet offentlig vandforsyning, blandt andet på grund af frost om vinteren.

Til § 14

Til stk. 1

Kommunen vil ofte have udlæg til byggemodningen, og kommunalbestyrelsen vil derfor normalt tage hensyn til dette ved fastsættelse af betingelserne for betaling af bidrag til byggemodningen. Det er således op til kommunalbestyrelsen at bestemme, hvornår bidraget forfalder til betaling (f.eks. ved erhvervelse af brugsretten til et byggemodnet areal), og hvor vidt hele bidraget forfalder til betaling på en gang, eller om betaling kan ske i rater.

Mht. at imødegå eventuelle vanskeligheder ved inddrivelse af skyldige bidrag på grund af en efterfølgende regulering, hvor bidraget er beregnet på grundlag af et B-overslag, jf. bemærkningerne til § 12, stk. 3, kan kommunen ved fastsættelse af betalingsbetingelserne f.eks. stille krav om bankgaranti eller indbetaling af depositum på en spærret konto i et pengeinstitut eller hos en advokat. I den situation vil det være normalt, at de enkelte rettighedshavere selv må påtage sig risikoen for, at der senere – ved udfærdigelsen af det endelige regnskab for byggemodningen – beregnes et forhøjet bidrag som følge af udgifter til f.eks. uforudsete arbejder ved byggemodningen. Ønsker en kommune at beskytte kommende bygherrer mod ekstra regninger ved beregning af bidraget til byggemodningen, må den som udgangspunkt vente med at udstede tilladelse til arealanvendelse, indtil grundlaget for beregning af bidraget er endeligt kendt. Alternativt kan kommunen naturligvis vælge – som en service overfor kommende bygherrer – selv at påtage sig bygherrerisikoen for eventuelle uforudsete udgifter.

Betingelserne for betaling af bidrag til byggemodning fastsættes normalt i en kommuneplan, eller de kan bekendtgøres i en kommunal vedtægt.

Til stk. 2

Indtil den 1. januar 1998 blev al offentlig byggemodning i princippet varetaget fra centralt hold, det vil sige af enten den danske stat eller det grønlandske hjemmestyre. Der har ikke været tradition for at opkræve bidrag til denne byggemodning, og det er heller ikke hensigten med denne Inatsisartutlov, at give kommunen ret til at opkræve bidrag ved eksempelvis udfyldningsbyggeri i et område, hvor byggemodningen oprindeligt er etableret og finansieret af staten eller det daværende hjemmestyre.

Kommunen er dog berettiget til at opkræve bidrag til byggemodning af et område, der er byggemodnet af kommunen før 1. januar 1998. Det er en betingelse, at bestemmelser herom skal være fastsat i en gældende kommune- eller områdeplan (eller eventuelt i en gældende kommunal vedtægt) bekendtgjort før denne Inatsisartutlovs ikrafttræden. Undtagelsen gælder ikke for kommune- eller områdeplaner, der ved Inatsisartutlovens ikrafttræden er ophævet, eller som ophæves senere.

Områdeplan kan være en lokalplan, bygdeplan eller plan for en mindre samlet bebyggelse, f.eks. en hytteplan.

Til § 15

Til stk. 1

Kommunalbestyrelsen skal udfærdige et årligt regnskab over kommunens udgifter til byggemodning. Bestemmelsen fastsætter ganske vist ingen specifikke krav til formen for det årlige regnskab, men det må antages, at det normalt vil være tilstrækkeligt at opstillingen af regnskabet følger almindelig praksis for udfærdigelse af byggeregnskaber, jf. i øvrigt de almindelige regler om god forvaltningsskik.

Hensigten med bestemmelsen er, at det skal være muligt for offentligheden – her tænkes der især på personer og selskaber, der har betalt bidrag til kommunal byggemodning – at få indblik i det økonomiske grundlag for de af kommunen fastsatte bidrag til byggemodningen, ligesom det skal være muligt for relevante centrale myndigheder at foretage den nødvendige kontrol af, at kommunerne overholder bestemmelserne i denne Inatsisartutlov om fastsættelse af bidragets størrelse.

Til stk. 2

I bestemmelsen bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte almindelige retningslinjer for kommunernes aflæggelse af regnskaber for byggemodning. Dette vil i påkommende tilfælde ske ved, at det medlem af Naalakkersuisut, som har ansvar for byggemodning, herunder infrastruktur i form af veje, el-, vand- og varmforsyning mv. optager forhandling herom med det medlem af Naalakkersuisut, som har ansvar for indenrigsanliggender.

Til § 16

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte ekspropriation, når det er nødvendigt til offentlige kloakledninger og til offentlige veje.

For kloakledninger kan ekspropriation ske til for eksempel nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg samt til tilbehør, som for eksempel pumpestationer.

For veje kan ekspropriation ske til for eksempel nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, til tilbehør og til nødvendige supplerende foranstaltninger, herunder parkeringspladser, grøfter og arealer til sneoplag.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at ekspropriation sker efter reglerne i landstingslov nr. 25 af 30. oktober 1992 om ekspropriation.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at erstatningens størrelse skal fastsættes på grundlag af ekspropriationslovgivningen i mangel af en mindelig ordning.

Til § 17

Kloakledningerne er kun beregnet til afledning af spildevand, hvilket vil sige det spildevand, der afledes fra sanitetsgenstande i bygninger samt spildevand fra erhvervsvirksomheder mv.

Grunden til, at kloakledningerne ikke er beregnet for afledning af regnvand, smeltevand og drænvand er, at dette anses for at være en for teknisk-/ økonomisk urealistisk. Det vil således føre til uforholdsmæssigt store dimensioner på kloakledningerne, hvis ledningerne skulle have tilstrækkelig kapacitet til at kunne aflede regnvand og smeltevand uden, at der er risiko for opstuvninger af spildevandet i kloakledningen.

Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde dog godkende, at regnvand, smeltevand og drænvand ledes til offentlig kloak. Der kan f.eks. være tale om en bygning med kælder, hvor der er udført en pumpeump, hvor fra vand, der via utætheder trænger ind i kælderen kan pumpes til udvendig grøft, eller til kloak, når det efter kommunalbestyrelsens skøn i øvrigt er hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Til § 18

Til stk. 1

Bestemmelsen giver enhver ejer af en bygning ret til at få sin bygnings afløbsinstallationer tilsluttet offentlig kloak, når bygningen ligger indenfor den offentlige hovedkloaklednings opland. Ved kloakledningens opland forstås det område, som kloakledningen er bestemt for at betjene, sædvanligvis ved at spildevandet kan afledes ved gravitation.

Inatsisartutloven fastsætter ingen pligt til at bygninger – hverken bestående bebyggelse eller fremtidigt byggeri – tilsluttes offentlig hovedkloakledning. Opmærksomheden henledes på, at

kommunalbestyrelsen har mulighed for i en kommuneplan at fastsætte bestemmelser om, at nyt byggeri skal tilsluttes offentlig kloak.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter betingelsen for retten til tilslutning efter stk. 1. Det er således en forudsætning for tilslutning til den offentlige hovedkloakledning, at hovedledningen kan fungere tilfredsstillende med den øgede spildevandsmængde, og at bygningens afløbsinstallationer er forskriftsmæssigt udført.

Til § 19

Til stk. 1

En kloakstikledning må først tilsluttes en offentlig hovedkloakledning, når kommunalbestyrelsen har givet tilladelse til det. Dette foregår normalt ved, at projekt for kloakstikledningen forelægges kommunen til godkendelse. Normalt vil kommunen stille betingelse om, at arbejdet færdigmeldes på forskellige stader med henblik på kommunens kontrol af det udførte arbejde.

Opmærksomheden henledes på, at det ved væsentlige ændringer i arten og mængden af spildevandet kan være aktuelt, at miljømyndighedens godkendelse i henhold til miljøbeskyttelseslovgivningen skal indhentes.

Til stk. 2

Når det på forhånd ligger fast, at en kloakstikledning på et senere tidspunkt skal fungere som en hovedkloakledning, hvilket f.eks. kan være tilfældet i et område, hvor der er planlagt yderligere fremtidig bebyggelse, kan kommunen forlange, at stikledningen udføres med henblik herpå. Dette indebærer, at kloakstikledningen skal udføres efter de tekniske krav for hovedkloakledninger, herunder blandt andet med hensyn til ledningens dimension, mindste fald mv.

Til stk. 3

Ved tilslutning af en kloakstikledning til en bestående kloakstikledning sker dette sædvanligvis ved en overenskomst mellem parterne, hvorefter ejeren af den bestående kloakstikledning får en betaling, der typisk svarer til belastningsandelen på fællesstrækningen.

Sådanne tilslutninger skal under alle omstændigheder godkendes af kommunen på grundlag af et projekt inden arbejdets udførelse.

For så vidt der herefter bliver tale om en hovedledning, overtager kommunen driften og vedligeholdelsen af denne del. Det er kommunen, der i henhold til bestemmelsen i § 19, stk. 2 stiller betingelserne for at en ledningsstrækning kan overgå til funktion som hovedledning. En sådan ledningsstrækning er således først en hovedledning, når kommunen har accepteret at ville overtage driften og vedligeholdelsen af den pågældende ledningsstrækning. Hvis kommunen ikke accepterer at overtage driften, skal kommunen kunne give en saglig begrundelse herfor.

Til § 20

Til stk. 1

En kloakstikledning anlægges og betales af den pågældende bygnings eller samlede bebyggelses ejer.

Det følger af byggemodningsaftalen, at omkostninger til etablering af vandstikledning påhviler ejeren af den enkelte bygning.

Til stk. 2

Drift og vedligeholdelse af en kloakstikledning påhviler den pågældende bygnings eller samlede bebyggelses ejer.

Til stk. 3

Af hensyn til de offentlige kloakledningers driftssikkerhed overvåges kloakstikledningernes drift og vedligeholdelse af kommunen, uden at dette dog fritager ejerne for det fulde ansvar for stikledningernes tilstand.

Bliver kommunen opmærksom på, at en kloakstiklednings tilstand indebærer en risiko for den offentlige hovedkloaklednings sikre drift, kan kommunalbestyrelsen forlange stikledningen bragt i forskriftsmæssig stand, eller – hvis dette ikke sker efter gentagen skriftlig henstilling – selv foranstalte stikledningen bragt i forskriftsmæssig stand på ejerens regning.

Til § 21

Til stk. 1

Adgang til en offentlig vej fra en tilgrænsende bebyggelse eller fra et tilgrænsende areal med brugsret – hvad enten det drejer sig om kørende eller gående færdsel – må kun etableres efter tilladelse fra kommunalbestyrelsen. Bestemmelsen tager sigte på etablering af fysiske adgange, som f.eks. tilslutning af interne veje i bebyggelser, indkørsler til bebyggelser, oplagspladser og lignende, eller f.eks. gangbroer hen over grøfter og/eller ledninger langs en offentlig vej.

Til stk. 2

Det er kommunalbestyrelsen, der ved planlægningen af nye vejanlæg og ombygning af bestående vejanlæg, afgør i hvilket omfang der kan etableres adgang til vejen fra de tilgrænsende bebyggelser mv. Ved afgørelsen tages der blandt andet hensyn til sikkerhedsmæssige forhold, oversigtsforholdene langs den pågældende vejstrækning mv.

Til § 22

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at de offentlige veje ikke må anvendes til oplag af enhver art, herunder anbringelse af affald, materiel, materialer, skure, skurvogne, ikke indregistrerede motorkøretøjer, snescootere, boder, skilte, løse genstande eller lignende, medmindre kommunalbestyrelsens tilladelse er indhentet. Ved materiel forstås blandt andet mobile og stationære indretninger, f.eks. entreprenørmaskiner og -materiel.

Til stk. 2

I tilfælde af at et af kommunalbestyrelsen meddelt påbud om at fjerne genstande, der er anbragt i strid med bestemmelsen i stk. 1, ikke efterkommes, bemyndiger bestemmelsen kommunalbestyrelsen til for regning af den, til hvem påbudet er meddelt, at fjerne det ulovligt anbragte.

Kommunalbestyrelsen kan uden varsel – eventuelt med bistand fra politiet – fjerne ulovligt anbragte genstande, der er til ulempe eller til fare for færdselen.

Til § 23

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at det ikke er tilladt at udføre forandringer eller foretage opgravning i eller på vejarealet, ligesom det heller ikke er tilladt at optage befæstelse fra vejen, medmindre kommunalbestyrelsens tilladelse på forhånd er indhentet.

Desuden er det forbudt at grave, sprænge eller udføre andre fysiske indgreb så nær vejarealet, at der er risiko for at vejarealet, vejafmærkninger, belægninger på skråninger mv. beskadiges.

Til § 24

Til stk. 1

Adgangen til at påklage kommunalbestyrelsens afgørelser er begrænset til at angå retlige spørgsmål. Det betyder, at Naalakkersuisut som klageinstans kun kan tage stilling til, om en afgørelse, som er truffet af kommunalbestyrelsen, er lovlig, men derimod ikke til kommunalbestyrelsens skøn inden for Inatsisartutlovens rammer.

Det er almindeligt antaget, at klagemyndigheden også kan tage stilling til, om den pågældende afgørelsesmyndighed, dvs. kommunalbestyrelsen, har overholdt sagsbehandlingslovens bestemmelser, f.eks. om begrundelse, eller almindeligt anerkendte forvaltningsretlige principper, som f.eks. lighedsgrundsætningen.

Bestemmelsen præciserer, at der principielt kun er én klageinstans og at alle klager over afgørelser truffet i kommunerne skal kunne påklages til den samme myndighed. Dette indebærer, at kun lovligheden af de kommunale afgørelser af respekt for det kommunale selvstyre skal kunne påklages.

Det bemærkes, at klage over forhold, der er reguleret ved plan- og areallovgivningen eller regler, der er fastsat med hjemmel heri, normalt skal indbringes på grundlag af plan- og areallovgivningens klagebestemmelser.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter et princip om, at kommunalbestyrelsens skønsmæssige afgørelser eller Naalakkersuisuts afgørelser af retlige spørgsmål ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Dette udelukker ikke domstolsprøvelse efter grundlovens § 63.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, hvem der er klageberettiget i forhold til kommunalbestyrelsens afgørelser. Der anerkendes ikke en almindelig klageberettigelse, dvs. det er ikke hvilken som helst borger, der kan klage over en afgørelse.

Klageberettiget er enhver, der er part i sagen.

Partsbegrebet defineres i den almindelige forvaltningsret. Parter er enhver, der har en individuel, væsentlig og retlig interesse i sagen.

Parter kan være private, fysiske eller juridiske personer. Offentlige myndigheder eller myndigheds personer vil normalt ikke være part i forhold til de sager, de som myndighed beskæftiger sig med. I de tilfælde, hvor myndigheden kan sidestilles med en privat person, kan myndigheden være part i sagen. Dette kan for eksempel være hvor en myndighed bliver pålagt at yde bidrag til byggemodning.

At interessen skal være individuel, betyder, at en mere almen eller teoretisk interesse ikke er tilstrækkelig som klagegrundlag. En person kan som udgangspunkt ikke have individuel interesse i sagen i forhold til en generel retsakt eller retsakter, der berører et stort og ubestemt antal personer. Er enkelte personer i en omfattende personkreds i særlig grad ramt af retsakten, stiger formodningen for, at de er parter i sagen.

Kravet om, at interessen skal være væsentlig indebærer, at eventuelle følger for den pågældende af sagens udfald skal have en vis vægt. Væsentlighedskriteriet må vurderes i forhold til, hvad sagen drejer sig om.

Kravet om retlig interesse indebærer, at en moralsk, ideel, holdningsbaseret eller følelsesmæssig interesse i sagens udfald ikke i sig selv giver partsstatus i sagen. Kriteriet er dynamisk i forhold til de øvrige kriterier. Er en person særlig hårdt ramt, eller er interessen særlig stærk, stiger formodningen for, at den pågældende er retlig berørt.

Klageberettigede er først og fremmest afgørelsens adressat. Også andre fysiske og juridiske personer kan dog være klageberettigede. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis afgørelsen har retlige, økonomiske eller faktiske virkninger for dem af sådan en karakter, at de er berørt væsentligt og individuelt.

Til § 25

Til stk. 1.

I medfør af bestemmelsen er klagefristen på 4 uger. Klagefristen skal regnes fra den dag, hvor afgørelsen er meddelt. Dog skal klagefristen for beslutninger, hvor der er udfærdiget offentlig kundgørelse regnes fra kundgørelsen.

Når en partsrepræsentant er inddraget i sagen, regnes klagefristens begyndelse fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er meddelt repræsentanten. Dette gælder også, selv om meddelelse tillige er givet til parten selv.

Hvis flere klageberettigede skal have underretning, gælder der et særskilt begyndelsestidspunkt for klagefristen for hvert enkelt af disse, uafhængig af hvornår de har fået underretning.

Det er et krav, at klagen er kommet frem til myndigheden inden fristens udløb. Det er ikke tilstrækkeligt, at klagen er afsendt inden fristens udløb. Fejl i postekspeditionen anses for at være klagerens risiko.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastsætter, at afgørelser, der kan påklages, skal indeholde oplysning om til hvilken myndighed klage kan ske samt oplysning om fristen for indgivelse af klage.

Til stk. 3

Udgangspunktet er, at en beslutning skal efterkommes uanset hvad. En klage får altså ikke den konsekvens, at en beslutning ikke skal efterkommes før klagesagen er afsluttet.

Klagemyndigheden kan dog bestemme, at en klage skal have opsættende virkning, hvilket indebærer, at adressaten ikke behøver efterkomme beslutningen før der er truffet afgørelse i klagesagen.

Opsættende virkning af en klage vil typisk kunne komme på tale, når efterkommelse af beslutningen kan medføre, at der foretages handlinger, som vil være unødvendige eller vanskelige at genoprette.

Udgangspunktet er, at klagemyndigheden tager stilling til spørgsmålet om opsættende virkning på eget initiativ. Der er imidlertid ikke noget til hinder for, at klageren selv anmoder myndigheden om at tillægge klagen opsættende virkning. Klagemyndigheden er forpligtet til at tage stilling til en sådan anmodning. En stillingtagen skal ske hurtigt for at kunne give reel betydning.

Til § 26

Bestemmelsen fastsætter en lovbestemt søgsmålsfrist på 6 måneder til at indbringe beslutninger, der er truffet af administrationen i henhold til Inatsisartutloven eller de i medfør af Inatsisartutloven udfærdigede forskrifter, for domstolene.

Søgsmålsfristen løber fra den dag, beslutningen er meddelt pågældende.

Domstolskontrollen er efterfølgende. Det forudsættes således, at en sag, forinden domstolen tager stilling til den, er afgjort af kommunalbestyrelsen eller Naalakkersuisut for så vidt angår retlige spørgsmål.

Hvis søgsmålsfristen på 6 måneder er overskredet, vil der normalt ske afvisning.

Til § 27

Til stk. 1

Det foreslås, at Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2011.

Til stk. 2

Det bestemmes, at regulativer for kloakanlæg, oprindeligt bekendtgjort ved GTO-cirkulære, ophæves. Regulativet har indtil denne Inatsisartutlovs ikrafttræden været det praktiske grundlag for de offentlige myndigheders varetagelse af kloakområdet.

Til stk. 3

Bestemmelser om betaling af bidrag til byggemodning fastsat i gældende kommune- og områdeplaner bekendtgjort før denne Inatsisartutlovs ikrafttræden forbliver i kraft, indtil de enkelte kommune- eller områdeplaner ophæves, revideres eller erstattes af nye kommuneplaner. Tilsvarende gælder eventuelle kommunale vedtægter om betaling af bidrag til byggemodning.

Der henvises til Inatsisartutlovens § 14, stk. 2.

Til stk. 4

Bestemmelsen angiver, at ”Aftale om ny opgave- og byrdefordeling for Byggemodning pr. 1. januar 1998” indgået den 15. oktober 1997 mellem De Grønlandske Kommuners Landsforening (KANUKOKA) og Grønlands Hjemmestyre opretholdes og forbliver i kraft, indtil den ophæves eller ændres af parterne.